

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čepkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasa-
si vsaka beseda Din 1.20.

Mednarodna kmetjska organizacija.

Letos avgusta je slavila Belgija stoletnico svoje neodvisnosti. Ob tej priliki je zborovala v Antwerpnu »Mednarodna agrarna (kmetijska) komisija«, ki ima svoj sedež v Parizu. Najznamenitejši kmetijski strokovnjaki so predavali: predvsem o položaju kmetijstva, kakor se je razvil zadnja leta svetovne gospodarske krize, o organizaciji pridelovanja in prodaje kmetijskih pridelkov, o konjunkturi (tržnem položaju) in ustaljenju cen ter o tem, kako bi kmetjski stan vseh držav skupno nastopil v boju zoper kmetijsko krizo.

I. Resolucije, ki so bile sprejete na zborovanju.

1. Mednarodna agrarna komisija ugotavlja, da povečanje svetovne kmetijske proizvodnje povzroča silen pritisk na cene kmetijskih pridelkov; to kmetijsko krizo poostrejuje. V zadnji dobi se pojavljajoča splošna gospodarska kriza je samo posledica težkih razmer, v katerih se nahaja kmetijstvo večine držav. Kmet je prisiljen omejiti izdatke za svoje potrebe in ne more izvršiti potrebnih izboljšav niti zadostiti tekočim potrebam svojega kmetijstva; industriji in obrti pa primanjkuje povpraševanja po izdelkih od strani kmeta. Mednarodna agrarna komisija zato opozarja vlade in narode, da je v kmetijskih izvoznih kakor tudi uvoznih državah za odstranitev ne samo kmetijske, marveč tudi splošne gospodarske krize v industriji, trgovini in obrti prvi in najvažnejši predpogoj ta, da se zvišajo cene kmetijskih pridelkov. Mednarodna agrarna komisija se zahvaljuje Društvu narodov, da je kmetijski krizi posvetilo svojo pozornost; kmetijstvu pa priporoča, da pomaga rešiti vprašanje cen kmetijskih pridelkov tudi samo s tem, da ustvarja primerne prodajne organizacije.

2. Naprošajo se razni zavodi, ki izdajajo poročila o tržnem položaju in o cenah, da z njo sodelujejo, kakor: nemški Kmetijski svet, da poroča o tržnem položaju žita in svinj; Centralna Zadržna banka v Rumuniji — o koruzi; švicarska Kmetjska zveza — o mleku in mlečnih izdelkih; Narodna zveza kmetjskih organizacij v Franciji — o vinu; madžarska Kmetjska zbornica — o konjih itd. Poročila se bodo

izdajala v francoskem, nemškem in angleškem jeziku.

Poseben odsek za kmetjsko združništvo je razpravljal posebno o kmetjski združni vzgoji. Ta odsek za združništvo bo imel še velik vpliv na razvoj kmetjskega združništva.

Prihodnji mednarodni kmetijski kongres se vrši prihodnje leto junija v Pragi.

II. Kaj je »Mednarodna agrarna (kmetijska) komisija«?

Ustanovili so jo že pred skoro štiridesetimi leti, ko je bila svetovna razstava v Parizu leta 1889. Tedaj se je v Parizu vršil mednarodni kmetijski kongres (zborovanje), ki ga je pripravljala posebna komisija. Od tega časa so mednarodni kmetijski kongresi postali stalna ustanova; ravno tako pa je postala seveda stalna ustanova tudi komisija, ki bi naj te mednarodne agrarne kongrese po različnih državah prirejala. Odtod ime »Mednarodna agrarna komisija«. Na kmetijskih kongresih se volijo za člane te komisije najodličnejši kmetijski strokovnjaki in najznamenitejše osebnosti kmetjskega gibanja posameznih držav. Mednarodni kmetijski kongresi razširjajo napredek v kmetijstvu po vsem svetu, na teh zborovanjih se porazgovorijo največji kmetijski strokovnjaki raznih držav, tu se presojujejo novi načini kmetovanja in nauki kmetijstva ter njih uporaba.

Do svetovne vojne je bilo deset takih agrarnih kongresov. Po vojni že pet: v Parizu, Varšavi, Rimu, letos pa meseca junija v Bukarešti in avgusta v Antwerpnu. Kaj pomenijo ti kongresi za kmetijstvo, kaže izredno bogastvo predmetov, ki se na njih obravnavajo: poljedelstvo, travništvo, živinoreja, melioracije, gozdarstvo, vinogradništvo in kletarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo itd., letos pa predvsem agrarna kriza. Za vsa vprašanja kmetijstva se briga pariška komisija, ki je tekom zadnjih let postala

središče kmetijskih in kmetjskih organizacij sveta.

To pa je prišlo tako: Društvo narodov se je takoj po svoji ustanovitvi pač brigalo za industrijo in socialno skrbstvo delavstva ter ustanovilo »Mednarodni delovni urad« v Ženevi.

Ni pa se enako brigalo za kmeta in kmetijstvo. Dolgo časa Društvo narodov sploh ni imelo strokovnega zastopnika kmetijstva niti v Mednarodnem delovnem uradu niti na svojih rednih velikih zborovanjih. »Mednarodni delovni urad« je sam kmalu spoznal ta nedostatek ter si osnoval sicer skromno, a prav delavno pisarno za kmetijstvo. Od leta 1923 imajo pri Delovnem uradu tudi posebno posvetovalno komisijo. Poleg tega je Društvo narodov ustanovilo svoj gospodarski in finančni odsek, ki naj bi se bavil z evropskim gospodarstvom in seveda tudi z vprašanji kmetijstva. Toda do svetovne gospodarske konference v Ženevi leta 1927 Društvo narodov ni imelo primerne kmetijskostrokovne moči niti med svojim uradnim niti v gospodarskem odseku. Kmetijstvo je bilo pri Društvu narodov pastorek in skoro čisto pozabljeno.

Toda pri posvetovanjih na svetovni gospodarski konferenci so gospodje spoznali važnost kmetijstva za svetovno gospodarstvo ter začeli povdarjati, kako je od kmetijstva odvisna industrija in trgovina. Prišli so do prepričanja, da mora spodleteti vsak načrt gospodarske ozdravitve, ako se zanemarija kmetijstvo in ako se vprašanja kmetijstva ne rešujejo na prvem mestu. Mnogoštevilne temeljite spomenice in visoka izobraženost zagovornikov kmetijstva je na svetovni gospodarski konferenci izvojevala kmetijstvu mesto, ki mu pristojata.

Uspehi na svetovni gospodarski konferenci in zavest, da je kmetijstvo bilo na njej še pomanjkljivo zastopano, je kmetom jasno pokazala potrebo, da si ustvarijo mednarodno organizacijo. V ta namen so izoblikovali ustanovo, ki je bila osnovana že tri leta prej: Maja 1924 namreč je na občnem zboru Mednarodnega kmetjskega zavoda v Rimu vzklikla misel, da bi se kmetijske in kmetjske organizacije združile v mednarodno organizacijo. Prvotno so nameravali ustanoviti samostojno mednarodno Kmetjsko zvezo. Pozneje so ta načrt opustili in sklenili, naj se kot stalna ustanova prirejajo mednarodne konference (posvetovanja) kmetijskih in kmetjskih organizacij. S tem se je misel mednarodne kmetjske organizacije približala nalogam že obstoječe

»Mednarodne agrarne komisije« v Parizu. In res se je Mednarodna konferenca kmetijskih organizacij kmalu priključila »Mednarodni agrarni komisiji« kot poseben gospodarsko-političen oddelek.

Tako je mednarodna agrarna komisija v Parizu postala središče in zbirališče kmetijskih in kmetijskih organizacij celega sveta. Na svojem zborovanju na Dunaju meseca maja 1928 je Mednarodna agrarna komisija spremenila svoja pravila tako, da je še bolj poudarila svoj značaj kot »Mednarodna zveza kmetijskih in kmetijskih organizacij«. V paragrafu 1. pravil jasno določa svoj program, da bo »zastopala interese kmetijstva v mednarodnih vprašanjih ter pospeševala kmetijstvo na tehničnem, znanstvenem, gospodarskem in socialnem polju in da bo v smislu pravil organizirala mednarodne kmetijske kongrese. Člani Mednarodne agrarne komisije so lahko vse narodne in mednarodne organizacije, ki se pečajo s tehničnim, znanstvenim, gospodarskim in socialnim pospeševanjem kmetijstva.«

Tako si je kmetijski stan osnoval svojo mednarodno organizacijo, ki ga bo zastopala pred Društvom narodov in preko njega vplivala na usodo kmetijstva v posameznih državah.

Mednarodno zbližanje kmetijskega stanu je velikanske važnosti ne samo za kmetijstvo, ampak tudi za trajno zagotovitev svetovnega reda in miru.

Tudi naša Kmetijska zveza je poklicana, da v svojem področju pri tem delu krepko sodeluje!

POLITIKA V NAŠI DRŽAVI.

Minister dr. Anton Korošec odstopil. Minister dr. Anton Korošec je odstopil radi slabega zdravja kot minister za šume in rude. Na njegovo mesto je bil imenovan ban Dušan Sernec, vršilec banske dolžnosti je pomočnik bana dr. Pirkmajer.

Agrarno reformo v naši državi bodo s posebnim zakonom dovršili. Izvzeti bosta le Dalmacija in južna Srbija.

Iz naše gospodarske politike. Poljedelsko ministrstvo pripravlja pravilnik za izboljšanje kakovosti naših žit in sploh poljskih pridelkov. Vršili se bodo tozadevni brezplačni tečaji po celi državi in sicer v praktičnem in teoretičnem smislu z obveznostjo za vse poljedelce. Predpisov novega pravilnika se bodo posluževali vsi pri poljedelskem ministrstvu uslužbeni ekonomski strokovnjaki. Med našo vlado in Avstrijo je dosežen sporazum, po katerem je mogoč prevoz našega grozdja v Avstrijo preko postaje Maribor brez nadaljnjih zaprek. Francija nakupuje v zadnjem času radi tamonjske letošnje po vremenskih nezgodah hudo prizadete žetve: pšenico, koruzo, ječmen, oves in fižol.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Vodstvo italijanskega fašizma v križi. Uradno je potrjena vest, da je od-

stopil glavni tajnik fašistične stranke Turatti, ki je vršil pet let tajniške posle. Na njegovo mesto pride predsednik poslanske zbornice Giurati. Mussolini bo razpustil dosedanji direktorij stranke ter ga zamenjal z novim. Razrešen bo svojih poslov zunanji minister Grandi in bo prevzel zunanje ministrstvo zopet Mussolini sam.

Ostavka avstrijske vlade. Kriza avstrijske dr. Schobrove vlade je bila odprta z ostavko podkancelarja in vojnega ministra Vaugoina ter trgovskega ministra dr. Schusterja. Radi odstopa teh dveh ministrov je podal dne 25. septembra kancelar dr. Schöber ostavko celotne vlade po enoletnem vladanju. Dr. Schöber se hoče čisto umakniti iz politike. Sestavo nove vlade je poveril predsednik Miklas podkancelarju Vaugoinu.

Društvo narodov je zaključilo manjšinsko razpravo. Zastopniki vseh držav so osvojili glede manjšinskega vprašanja poročilo švicarskega zveznega svetnika Motte, ki je naglasil tole: Vsa odposlanstva v Društvu narodov včlanjenih držav so priznala važnost manjšinskega vprašanja, ki lahko ogroža svetovni mir. Vsa so izjavila mnenje, da so svoboda vere, uporaba jezika in širjenje kulture v lastnem jeziku nekaj svetega. Zastopniki držav pa niso edini v tem, ali ima Društvo narodov pravico izpremeniti postopanje v manjšinskih sporih brez pristanka vsake posamezne države, ki je vezana z manjšinskimi pogodbami. Ali z drugimi besedami, da bo tudi za naprej reševala vsaka država manjšinska vprašanja po svoji mili in dragi volji.

Prva seja novoizvoljenega nemškega državnega zbora se bo vršila dne 13. oktobra. Otvoril jo bo starostni predsednik, poslanec centruma Herold.

Poljska opozicija še vedno čuti bliznjo preganjanja pred volitvami. — Mnogi sejmski opozicijski poslanci, ki še niso bili aretirani, so bili poklicani za čas volitev na orožne vaje. Voditelji strank opozicije, ki so zaprti v Brestu, tekom dveh tednov še niso mogli govoriti s svojimi zagovorniki. Njihovo zopetno izvolitev v parlament bodo preprečili na ta način, da jim ne bodo predložili pravočasno predpisanih izjav. Vlada je začela tudi zapirati tiskarne, v katerih izhajajo listi opozicije.

Rusija in žitna trgovina. Rusija je podpisala na vseh glavnih tržiščih Evrope in Amerike velike pogodbe o dobavi ogromnih količin žita za ceno, ki je nižja za 10 odstotkov od svetovne. Radi prevoza teh količin so najeli sovjeti prevozne ladje z nad 600.000 tonami. Del tega brodovja z nad 300.000 tonami je že v ruskih pristaniščih, kjer nakladajo žito. Radi te ruske spekulacije so znatno padle tudi žitne cene v New Yorku. Trgovski in finančni krogi trdijo, da zasleduje Rusija z žitno prodajo pod svetovnimi cenami politično akcijo in da je prodala mnogo več žita, kakor ga ima na razpolago in je to storila le radi tega, da je povzročila umetni padec žitnih cen.

Peking v rokah Mandžurcev. Na Kitajskem so zopet doživeli nenaden

prevrat. Diktator Mandžurije, Čan-suljan je nastopil z armado 140.000 moderno oboroženih mož iz Mukdena pohod proti glavnemu mestu bivše cesarske Kitajske Peking, ga zavzel in se proglasil za diktatorja severne Kitajske, kjer sta dosedaj delala preglavice od ostalega sveta priznani nacionalistični vladi v Nakingu generala: Jansihana in Fenjuljan. Kako stališče bo zavzel novi zmagovalac napram nankinški vladi, še ni znano. Južno kitajska komunistična krdela, ki so izvršila letošnje poletje toliko grozot, so se razpršila.

ZA NEDELJO

Krištof Kolumb.

Odhod in težave med vožnjo.

Dne 3. avgusta 1492, na petek, je bil odhod, potem ko je opravil Kolumb ter spremstvo sv. spoved, prejeli so sveto obhajilo, se spravili z Bogom in izročili načrt njegovi previdnosti. Slovo od luke Palos je bilo zelo žalostno, kakor bi odjadrali smrti nasproti in Kolumb se je moral zavedati, da bo zahtevala večina pri kakih težavah vrnitev in ga bo pustila na cedilu. Da bi izsilili mornarji povrat, so zlomili v tretji noči po odhodu krmilo na eni ladji. Štiri tedne se je mudil Kolumb na Kanarskih otokih, predno je bila vstavljena novo krmilo.

Dne 6. septembra so se odpeljali v Jezusovem imenu od otoka Gomera in se podali na do tedaj popolnoma neznano morje. Moštvo je stokalo ter jadikovalo, zdelo se jim je, da jemljejo slovo od domovine, od vsega, kar jim je bilo ljubo in drago in kakor bi se podali v svet skrivnosti ter strahote. Ni bila malenkost, se podati v popolno negotovost s tremi jadricami z na upor pripravljenimi mornarji in je zmogel kaj tacega le velikan, kakor je bil Kolumb.

Vodil je dvojni račun glede morskih milj, katere so prevozili. Eni tozadevni zapiski, ki so bili vedno odprti, so bili za moštvo, da bi mu ne upadel pogum; drugi dnevnik je vodil Kolumb z resničnimi podatki za kralja. Na srečo je bilo vreme med celo vožnjo zelo ugodno. Kolumb sam beleži: »Jutra so bila osvežujoča, kakor spomlad in smo pogrešali le žvrgolenje škrljančkov.«

Vse se je zganilo na ladjah, ako so zadeli ali zagledali kaka nova znamenja. Jata letečih ptic je vzbudila v mornarjih trdno prepričanje, da so že v bližini suhe zemlje. Zopet je preplašil moštvo vedno ugodni veter. Mornarji so si domišljali, da piha veter od vzhoda proti zapadu in jim bo onemogočil vrnitev na Španjsko. Ko se je premaknila magnetna igla, ne da bi bil kedo znal zakaj, so postali malodušni. Še vedno se ni prikazala zaželjena zemlja. Mornarji so godrnjali očito proti blaznežu, ki plove v negotovost, le da bi si pridobil ime.

Naenkrat so postali znaki o bližnji zemlji tako očitni ter raznoliki, da je uskočil obup v radostno prepričanje. Majhni ptički so prifrčali na ladjo.

Njih brezskrbno žvrgolenje je pričalo, da ne morejo biti od daleč, ker sicer bi bili utrujeni in bi ne prepevali! Videli so rastline, ki so jim priplavale nasproti še čisto zelene, kakor bi bile pravkar utrgane. Ko pa se še drugi dan za temi oznanjevalci ni prikazala zemlja, je bilo moštvo vse potrto in je zahtevalo vrnitev.

Nekateri nezadovoljnejši so že bili sklenili, da bodo vrgli admirala v morje, se vrnili in doma bodo rekli, da je padel sam v valove. Upor je zadrževal le odločen Kolumbov nastop in pojav, da se je veter obrnil. — »Ta proti veter,« beleži Kolumb v dnevniku, »mi je prihitel na pomoč. — Moji ljudje so se penili od nevolje v prepričanju, da tukaj ne veje nobeden veter, ki bi jih ponesel nazaj na Špansko.«

Dne 10. oktobra se je polastil moštva splošen strah, zahtevalo je med grožnjami povrat. Admiral se ni vdal, ni obljubil, da se bo vrnil, ako se ne bo prikazala tekoma treh dni suha zemlja, ampak je le izjavil, da se je podal na pot, da bi dosegel Indijo, katero bo tudi našel z božjo pomočjo. »Večni Bog,« je izjavil pozneje Kolumb pogostoma, »mi je podelil pogum ter moč, da sem se ustavljal upor.«

Odkritje novega sveta.

Dne 11. oktobra 1492 je bilo pa že očitno, da morajo biti v bližini zemlje, ker je bilo videti v noči iz daljave luč. V petek 12. oktobra, zjutraj ob 2. uri je bilo oddano dogovorjeno znamenje — strel iz topa in klic »zemlja — zemlja«, in v resnici so zagledali pri svitanju ravno ter lepo pokrajino Guanahani, ki je bila vsa pokrita z zelenim drevjem.

Spustili so sidra ter čolne. Oblečen v škrlatni plašč, s kraljevo zastavo v roki, je stopil Kolumb kot prvi na suho, pokleknil, poljubil zemljo in se zahvalil solznih oči Bogu. Kljub vsem težkočam in nevarnostim je dokončal svoje veliko delo! Skrivnost velikega svetovnega morja je bila pojasnjena. Njegovi načrti — še pred kratkem zasmeš učenjakov, so bili na višku zmagooslavja! Pridobil si je slavo, ki mora trajati tako dolgo, dokler bo stal svet!

Celotno spremstvo je sledilo njegovemu vzgledu. Molili ter peli so zahvalno pesem in postavili znamenje svetega križa; srca vseh so prekipevala hvaležnosti! Najbolj zagrizeni hujskači na upor so poljubljali admiralove roke.

Kolumb je vstal, potegnil meč in razvil je kraljevo zastavo in je vzel otok v imenu kralja in kraljice v posest ter mu dal ime »San Salvador«. Bil je sedaj veliki admiral in vrhovni upravnik otoka ter celega ozemlja in vsi spremljevalci so mu prisegli zvestobo.

★

Katoliška vzgoja. Po vsej Ameriki gre glas o potrebi katoliške vzgoje. Škofje, duhovniki, katoliški vzgojitelji, vsi so te dni povzeli besedo kakor en mož, besedo o naši bodočnosti. — »Katoliška šola je naša orožarna, kjer oborožujemo svojo mladino za boj in Kristusovo stvar. — Katoliška šola je

ELIDA SHAMPOO

*tajnost
divnih las*

693

naša njiva, ki naj nam da zdravega klasja moških katoliških src, ki bodo vedno zdravo žito v žitnici Kristusovi brez ljulike in plevla. Dolžnost nas vseh je, da se pobrigamo in se trudimo za čim večji uspeh naših šol. Katoliška šola je merilo našega katoličanstva, naše vere in našega dela.«

Tečaji duhovnih vaj do konca 1930.

Za duhovnike: od 6. do 10. oktobra; od 13. do 17. oktobra. Za organiste: od 17. do 21. novembra. Za može: od 31. oktobra do 4. novembra; od 13. do 17. decembra. Za mladeniče: od 25. do 29. oktobra; od 10. do 14. novembra; od 29. novembra do 3. decembra; od 6. do 10. decembra. Vsak tečaj se začne zvečer prvega in konča zjutraj drugega zgoraj imenovanih dni. Udeleženci naj bodo v »Domu« do 6. ure zvečer prvega dne. Za udeležbo naj se pravočasno prijavijo. Oskrbnina znaša 120 Din. — Vodstvo »Doma duhovnih vaj«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

NOVICE

Cerkveno odlikovanje. Superijor lazaristov pri Sv. Jožefu nad Celjem g. A. Pohar je imenovan za konzistorijalnega svetnika.

Jubilej dela. Dne 1. oktobra bo preteklo 25 let, odkar sta prevzela na Racerdvoru pri Mariboru oskrbnik gosp. Josip Gselman in gospodarica gospodična Marija Pungeršek vodstvo admontske posesti. V neumornem delu, pridnosti ter razumnosti sta sledila svojemu težavnemu poklicu 25 let in dvignila Racerdvor v vsakem oziru v vzorno posest. Številne kolajne in diplome priznavajo oba jubilaranta na vinarskem, sadjarskem, vrtnarskem, živinorejskem in perutninarskem polju kot priznana strokovnjaka. Bog daj vzglednima jubilentoma še krepko zdravje za nadaljnje skupno delo, ki je vzgled umnega gospodarstva celi okolici daleč na okrog!

Smrt znanega vinogradnika. V graškem sanatoriju je umrl znani gornjeradgonski veleposestnik in vinogradnik Klotar Bouvier v visoki starosti 78 let. Ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Cerkveni koncert Glasbene Matice iz Maribora v Celju. Ruski glasbi je Berlin dolgo zapiral pot v svet in še le preko Pariza si je utrla pot na oder in v koncertne dvorane. Prvo v naši ožji domovini je pevsko društvo »Ljubljana« priredilo cel koncert samo ruskih in sicer cerkvenih pesmi. Nihče še prej ni slišal krasote ruske religiozne pesmi,

zato jo je tudi vse šlo poslušat. Eno najlepših del te vrste, celo liturgijo, bo prihodnje nedeljo, to je dne 9. oktobra ob štirih popoldne pela v župni cerkvi v Celju Glasbena Matica iz Maribora. Delo je najnovejšega izvora, izšlo leta 1927, ima 11 delov in se poje brez orgel. Ker je kor za mariborsko Matico premajhen, bodo stali pevci pred oltarjem. Glasbena Matica iz Maribora je zaradi celjske okolice nastavila svoj koncert na nedeljo popoldne in ob takih cenah, da ga vsak lahko obišče. Pripomniti je samo še treba, da je to najlepši koncert, kar jih je odpela do danes. Pri koncertu nastopi 76 pevcev in pevk. Celjska okolica, ne zamudi te krasne prilike, zlasti pevci naj pridejo v obilnem številu.

Dva uboja pri Mariboru. Dne 23. septembra so se podali trije mariborski dijaki mimo vinogradov nad gozdom Racerdvor. Najbrž so zobali, ker so se spustili v tek, ko so zagledali poljskega čuvaja. Dva študenta sta tekla na eno stran, 15 letni tretje šolec Stanko Bezjak iz Šterjancev pri Veliki Nedelji pa naravnost skozi gozd navzdol. Krčevinski poljski čuvaj Pečevnik je tekel za Bezjakom, ga dohitel in ga lopnil z vso silo s težko okovano službeno palico po čelu nad desnimi očesom. Udarec je bil tako silovit, da je razbil fantu lobanjo do izstopa možgan in je mladostni ter ter nadebudni dečko kmalu izdahnul. Skrajno surovi čuvaj je tajil nekaj časa Kajnovi dejanje, nato pa priznal in bil odveden v mariborsko jetnišnico. — Dne 23. septembra zvečer se je zgodil še en uboj in sicer v Križevniku pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Pri posestniku Čepu so mleli sadje. Prišel je tjekaj tudi 22 letni viničarski sin Martin Ploj od Sv. Marjete ob Pesnici, katerega drugi niso pustili k mletju in mu rekli, naj gre spat. Ploj se ni uklonil splošni želji, pa je stopil proti njemu navzoči posestnik Jurij Zavrnik. Ploj je potegnil nož ter zabodel Zavrnik enkrat pod rebra, drugič pa v desno stran pleč. Zavrnik je kmalu podlegel ranam, ubijalca so zaprli. Navedena dva slučaja kajnovstva sta nam zopet dokaz, koliko posurovelosti in naravnost podivjanosti je med našo moško mladino, ki pozna žalibog le krvave obračune in uboje iz malenkostnih vzrokov.

Fantovska surovost. Z gnojnimi vilami so pri Limbušu pri Mariboru kmetski fantje navalili na 19 letnega pekovskega pomočnika Ivana Draklerja ter ga pobili na tla do nezvesti.

Trojčki. Posestniku Antonu Črešniju v Vuzenici je povrgla krava marjadvorske pasme trojčke, ki so tehtali skupaj 135 kg, ko so bili štiri tedne stari.

Če se zaleti avto v voz. V bližini Polskave je zadel avto v enovprežni voz s tako silo, da je konj takoj poginil. Šoferja so nevarno ranjenega prepeljali v mariborsko bolnico.

Šest tisoč Din vredno kobilu so ukradli posestniku Francu Selinšku v Št. Janžu na Dravskem polju.

Tri krave je povozil vlak posestniku Francu Franko v Puconcih. Nesreča se je zgodila pri prevozu preko železniškega tira. Vozniku se ni zgodilo nič.

Požar v Prekmurju. V ponedeljek, dne 22. septembra je upepelil požar iz nepojasnjene vzroka kmetu Mihaelu Vogrinčiču iz Topolovec v Prekmurju leseno hišo in gospodarsko poslopje. Gasilci so požar le lahko omejili. Z gospodarskim poslopjem je zgorelo tudi poljedelsko orodje ter krma za živino. Zavarovalnina je malenkostna.

Požarna nesreča. Posestniku Turek v Domojinci v Prekmurju je pogorela stanovanjska hiša.

Hiša zgorela. Dne 18. septembra je pogorela do tal lesena hiša posestnika Antona Merhart v Zgornjem Doliču, občina Mislinje pri Slovenjgradcu. Gasilci in sosedje so oteli ostala gospodarska poslopja. Požar je nastal radi nepazljivosti pri zakurjenju za peko kruha. Požarna škoda ni niti polovico kriša z zavarovalnino.

Siromak pogorel. Iz nepojasnjene vzroka je začelo dne 22. septembra zvečer goreti poslopje ter hiša posestnika ter delavca Lubeja v Straži pri Štorah. Ogenj je upepelil poslopje in tudi vse poljske pridelke. Radi pomanjkanja vode je bilo tudi gašenje onemogočeno. Pogorelec je tem hujše prizadet, ker ni bil zavarovan.

Otrok umrl radi opeklin. Komaj devet mesecev stara deklica pekovskega mojstra Jožefa Bračič v Ploderšnici pri Zgornjem Cmureku se je splazila proti štedilniku, na katerem je bil vrelc vode. Dekletce je prevrnilo vrelo vodo po sebi in umrlo radi opeklin.

Vlom. V gostilno veleposestnika Antona Rogine v Podgorju pri Slovenjgradcu je vlomil neznani vlomilec in pokradel iz zaprte omare tobaka, cigaret in gotovine za 2.500 Din.

Udar strele. V nedeljo, dne 21. septembra ob pol 8. uri je udarila strela v hlev posestnika Martina Mastnaka v Zagaberju pri Celju. Strela je omamila v hlevu vso živino in ravno med vrati se nahajajočega gospodarja. Vse razven enega živinčeta so vzdramili k življenju. Čudno pri tem udaru je bilo to, da ni opaziti na poslopju nikakih poškodb.

Kar tri velike nesreče. Pri gostilničarju ter mesarju Božiču v Trbovljah sta čistila hlev 68 letni upokojeni rudar Ivan Smodič in 25 letni delavec Franc Kroje. Pri snaženju je udaril eden izmed njiju po naključju po električni žici na stropu, ki se je utrgala in padla na tla. Smodič je prijel za žico, tok ga je vrgel na tla in ubil. Kroje mu je hotel pomagati, a tudi njega je pognala električna sila po tleh, pa si je pozneje opomogel. — Dne 24. septembra zjutraj so se na voz rudniške železnice naložene deske pri tr-

čenju vozov zrušile na delavca Leopolda Nadraha, ki je stal baš na mostu. Tovor ga je potisnil k mostni ograji, mu polomil rebra ter še povzročil druge notranje poškodbe, da je revež umrl. Zapušča ženo in štiri otroke.

Koledar Kmetske zveze za leto 1931 bo kmalu pošel. Krajevne Kmetske zveze, ki smo jim doposlali koledarje, naj čimprej naznani, ali in koliko izvodov koledarja še želijo, da zamoremo preskrbeti II. izdajo koledarja. Kmetska zveza v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Iz življenja pustolovca. V bolnici v Berlinu je umrl v starosti 73 let Armand Schwob, eden največjih pustolovcev. Schwob se je rodil v majhnem kraju pri švicarskem mestu Bazel. Sorodniki so ga poslali v Moskvo, kjer je postal po par letih bogataš. Spadal je v ožji krog dvorne družbe zadnjega ruskega carja in se je veselil vdano sti dvornih plesalk. Naenkrat se je pojavil v Parizu, kjer je otvoril trgovino z dragulji. Tudi tukaj se je razumel, da je postal središče boljše družbe in je posedal konjušnico s 50 dirkači. — Usoda ga je začela preganjati, ko se je preselil v Buenos Aires v južno Ameriko, kjer je začel v konkurz s 15 milijoni frankov primanjkljaja. Pobegnil je, a so ga le zgrabili in privedli pred sodišče. Sodišče ni verjelo, da bi bil imel goljufive namene in je ustavilo postopanje proti njemu. Od tedaj je šlo s Schwobom navzdol. Zagrešil je v Ameriki celo vrsto goljufij, da so ga obsodili v ječo, a je pobegnil iz Sing Sing zaporov. Leta 1917 se je zopet pojavil v Evropi, je postal francoski dobavitelj za armado ter špijon in je zaslužil lepe milijone. Leta 1922 je moral pobegniti iz Francije, preskrbel si je ponarejene potne listine in se pripeljal v Nemčijo, kjer si je privoščil čekovno goljufijo, ki mu je vrgla 800 tisoč mark. Leta 1926 so ga še le prijeli, ko se je podil s priglufanim denarjem po Italiji. In pred par tedni je prispela proti njemu naperjena ovadba, da je zaslužil še z drugo čekovno potvorbo 60.000 mark. V Berlinu so ga iskali zaman, ker je nepoznan umrl v bolnici. Še le iz listin po njegovi smrti so dognali, da je bil to prosluli Armand Schwob, ki je zapravil v življenju poldrugo milijardo Din.

Zaklad iz svetovne vojne. Francosko časopisje poroča o čudni zgodbi z dragulji ter zlatniki napolnjenega zaboja, katerega je zakopal nemški oberst v Orchies pri Douai. Pri posestniku parcele se je oglasil zadnje dni lepo oblečen Nemec, ki je izrazil željo, da bi rad kupil kos zemlje. Posestnik je odklonil prodajo, a Nemec je prišel z novimi ponudbami ter je končno tudi povedal, zakaj se poteguje ravno za označeno parcelo. Rekel je, da je zvedel, da je tamkaj zaklad, katerega je zaupal varstvu zemlje njegov oče, ki je služil v nemški armadi med svetovno vojno. V testamentu mu je zapustil oče ta zaklad in je tudi označil natančno mesto, kjer je zakopan. Ko je Nemec videl, da zaželeno polje ni naprodaj, je obljubil 100.000 frankov

ubogim iz Orchies, ako se mu podeli dovoljenje, da sme poiskati ter dvigniti zaklad. Trajalo bo dalje časa, ker je drevo, katerega je označil umrli oberst na karti kot značilno znamenje, med vojno izginilo in z njim tudi označba mesta, kjer bi naj počival pod zemljo zaklad.

Prvi pojavi kavarn. Prvo kavarno so otvorili leta 1645 v Benetkah; pet let za tem je sledila otvoritev kavarn v Oxfordu na Angleškem. Na Francoskem se je pojavila kavarna najprej v mestu Marseille leta 1659. V Parizu je ustanovil v predmestju St. Germain Armenec leta 1672 nekako točilnico za kavo, kar pa ni bila prava kavarna, ampak je bila ta vpeljana v francoskem glavnem mestu še le od Sicilijanca Procopija leta 1689. Na Dunaju je bilo izdano kavarniško dovoljenje leta 1683 nekemu Poljaku. Nemško mesto Hamburg je dobilo kavarno leta 1679. V nasprotju z današnjimi kavarnami ter restavracijami so bile prve kavarne opremljene čisto priprosto z navadnimi stoli ter lesenimi mizami; tla so bila posuta s peskom, v kotih so bili pljuvalniki kot nujna potreba za tedaj zelo razširjene pušace. — Še v sredini poprejšnjega stoletja so bila velika ogledala po kavarnah posebna po trata. Na vzhodu naletimo še danes kavarne v prvotni obliki. Poleg ognjišča stoji kavarnar in kuha kavo ter podpihava žerjavico z zavojem peres, in ob majhnih mizicah sedijo: Turki, Arabci in Sirci, ki srebljejo počasi črno kavo. Pušijo iz velike z vodo napolnjene pipe, govore o politiki ali pa kaj igrajo. Tako posedajo po cele ure, ker v tem je vzhodni človek daleč pred zapadnim: ima mnogo prostega časa.

Poštna znamka umira. Minulo je komaj deset let, ko je doživela znamka 1918 do 1923 rekord v 12.000 novih in različnih natisih. Nevzdržno pada od tega časa uporaba poštnih znamk. Pisani košček papirja, ki je dajal našim veseljem ali žalostnim, nujnim ali nepotrebnim sporočilom svoje spremstvo, se bo moral umakniti novodobnemu čudu tehnike. Najboljši odjemalci pri poštni upravi, velepodjetja, ne rabijo nobenih znamk več, ampak so že v posesti takozvanih štempel strojev, od katerih vsak posamezni toliko opravi kakor poštna dvorana s 100 uradniki. V 10 do 20 letih se bodo naši potomci smejali našim znamkam, kakor zremo tudi mi danes s prezirljivostjo na dejstvo, da so pred iznajdbo marke dne 6. maja 1840, torej pred 90 leti, vsako pisemsko pošiljko tehtali, zaračunili in vknjižili. Od tega časa je izšlo več nego 60.000 raznih tipov znamk in sicer v tisočeri ali milijonskih izvodih. Kakor je od vzela nekoč znamka pošti bistveni del dela in utrla pot prometu v masah, tako bo služil štempel stroj nadaljnemu poenostavljenju poštnega prometa. Ta novi stroj zaznamuje na traku frankiranje in poštempljanje pošiljke, napravi na njo razno reklamo ter sešteje stroške za odpremo. Rop poštne blagajne je pri štempel stroju izključen. Zaenkrat so ti stroji še zelo dragi in radi tega je le malo tvrdk, ki bi svoje

pošto same štempljale. Pa tudi telefon je pričel komaj s štirimi odjemalci in je veljal za nezaslišano potratnost, dokler ni postal v današnjih časih neobhodna potreba v stanovanjih ter po trgovinah. V dobrih desetih letih bo stal poleg telefona na mizi štempel stroj, katerega trak se bo prečital vsak mesec. Za navadne dopisnike bodo postavljeni avtomatični stroji za frankiranje na poštne uradih in v papirnih trgovinah. Mogoče, da bodo kupovali že frankirane kuverte kakor na primer danes dopisnice. Zbiralci poštne znamke ne smejo obupati, bodo pač nabirali štemplje ter kuverte.

Padalo za letala. V zadnjem času se je ponovno zgodilo, da so letala, ki so bila prisiljena pristati, piloti zapustili med padanjem in so potem napravila brez vodstva po tleh škodo ter upoštevanja. Vedno bolj nujna postaja zahteva, ustvariti proti takim nezgodam zavarovanje glede ljudi in človeških stanovanj. Kakor vztraja kapitan potapljačev se ladje do zadnjega na poveljniškem mostu in ga zapusti, ko ni nobeno človeško življenje več v nevarnosti, tako bi smel ostaviti tudi pilot letalo še le tedaj, ako bi aeroplan brez vodstva ne mogel napraviti nobene škode več. En pripomoček, da se to doseže, bi bil na primer ta, da naravna pilot v kritičnih trenutkih letalo v neobljuden kraj in ga pusti tamkaj pasti na zemljo. Ker pa ta slučaj ni vsikdar mogoč, poskušajo ameriški inženjerji izdelati napravo, da bi zavrli padec aeroplana. Pri razmišljanju o tej iznajdbi so prišli na to, ne zavarovati samo pilota, kakor je bila to dosedaj navada, s padalom, ampak pritrčiti na letalo samo padalo, katerega bo lahko sprožil pilot v trenutku nevarnosti, da se bo odprlo in bo padal aparat le počasi. Med padanjem bo imel pilot toliko časa, da bo ustavil motor, da ne bo napravil nobene škode.

Boljševiki bodo tudi Lenina prepovedali. Ruski boljševiki so prepovedali sveto pismo, dela učenjakov, ruskih pisateljev itd. V Rusiji se smejo brati samo knjige, ki so pisane od boljševikov prežete boljševiškega duha. Ker sedaj narekuje pravega boljševiškega duha diktator Stalin, je vse, kar ne najde milosti v njegovih očeh, v Rusiji prepovedano. Ta usoda je zadnji čas celo zadela ruskega rdečega papeža in prvega voditelja boljševikov, Lenina. Leninova vdova je namreč spisala knjigo o Leninovih nazorih glede na agrarno reformo in skupno kmetstvo gospodarstvo. Na podlagi Leninovih besed in izrekov obsoja politiko sedanjega boljševiškega mogotca Stalina. Stalinovi pristaši zahtevajo, da se ta knjiga prepove. Tako so torej celo Leninovi nazori v Rusiji sedaj prepovedani.

Tudi v Ameriki se brezposelni mečejo na cesto. Celih 237 obravnav se je izvršilo 2. septembra pred najemniškim sodiščem v Čikagi in v vseh slučajih razen enega se je glasila obsodba: Izzelite se tekom desetih, oziroma petnajstih dni iz stanovanja. Sodnik Trude, ki obravnava te slučaje, priznava sam, da je to skrajno neprijetno in

odurno delo; v vseh slučajih namreč igra brezposelnost glavno vlogo. Pretresljivi prizori se odigravajo pred njegovimi očmi. Še bolj pretresljivo je, kar mu obtoženci pripovedujejo. Rad bi pomagal, a mora ravnati proti svoji volji — po zakonu. In zakon pravi, da se mora tistega ki ne plača najemnine, vreči na cesto. Po vzrokih zakon ne povprašuje, ozira se samo na dejstvo. Vedno in vedno se ponavljajo te izjave: Mož ne dela že toliko in toliko mesecev, nimamo denarja niti za kruh, še manj za obleko; najemnine že nismo mogli plačati toliko in toliko mesecev. Obsodba povsod enaka: Izzelite se tekom toliko in toliko dni. V mnogih slučajih tudi gospodarjem ni zameriti, kajti godi se jim mogoče enako: Nič dela, navezan je na najemnike. In jutri in pojutrišnjem in še naprej se bodo odigravali enaki prizori. Na stotine družin bo moralo živeti ločeno beraško življenje, na stotine domov bo razrušenih. Kje bodo vsi ti reveži, možje, žene in nedolžni otroci, dobili topel kot v bližajoči se zimi in košček kruha, je zagonetka sodniku samemu, ki je primoran izreči sodbo proti njim.

Mačka povzročila smrtno nesrečo. J. E. Ricker se je s svojo materjo in ženo vozil iz severnega Michigana v Ameriki nazaj v Joliet. S seboj je imela družina tudi domačo mačko. Med vožnjo je skočila ta v voznikovo naročje. Ko pa jo je hotel voznik odstraniti, je to odvrnilo njegovo poroznost od avtomobila in v tem trenutku je tresčil v obcestno drevo. Njegova mati si je pri tem razbila lobanjo in je kmalu izdihnila, on sam si je pa zdobil čeljust.

Najvišji svetilnik so otvorili za aeroplane te dni v Čikagi v Ameriki. Visok je 600 angleških čevljev in moč njegove luči znaša 2 milijardi sveč. Letalci bodo videli to luč na daljavo 300 milj. Prvič je prižgal svetilnik predsednik Združenih držav Hoover s pritiskom na električni gumb iz Washingtona.

Če ima pravica zavezane oči. Pred 14 leti so izbruhnili v amerškem mestu San Francisco poulični nemiri. Uporniki so metali bombe, ki so zahtevale 10 mrtvih in 40 težko ranjenih. Dva moža — Tomaž J. Mooney in Warren K. Billings — sta bila aretirana kar na cesti, ker ju je označil znani cirkuški igralec John Mac Donald kot povzročitelja krvavih izgrediv. Pred sodiščem sta oba zatrjevala, da sta čisto nedolžna, da sta bila slučajno na ulici, ko je izbruhnil nemir. Ova-duha niti poznala nista. Mac Donald pa je prisegel, kako sta vodila baš ta dva moža akcijo za metanje bomb. Na podlagi te izpovedi sta bila obsojena na dosmrtno ječo. Pred dnevi se je predstavil ravnatelju kaznilnice v San Francisco 58 letni, precej propadli cirkuški igralec. Priznal je, da je pred 14 leti krivo pričal. Na dan nemirov je Mac Donald mnogo pil in je občutil naenkrat naslado ter veselje, da bi obema neznancema, katerih poprej nikdar ni videl, eno zagodel tako za

šalo. Znal je čisto natanko, da nista bila udeležena pri kravalu.

Strašen doživljaj potapljača. Amerikanska kolonija potapljačev pod vodstvom kapitana Nicka Danese je preuzela popravljala dela pri odtoku Pouchartrain jezera. Otok so zadelali in zaprli, da bi olajšali potapljačev delo. Da bi nadziral delo, se je podal 62 letni kapitan sam pod vodo. Ni hotel obleči potapljaške obleke, ampak se je zadovoljil le s šlemom za zavarovanje glave. Ko je pregledoval delo, so naenkrat razdrle vodne sile zatvornice in z neugnano močjo se je izlila voda v jezero. Potapljače je kar odplavilo. Pričela so takoj z vsi požrtvovalnostjo reševalna dela. Zveza med potapljači pod vodo in ladjo k sreči ni bila pretrgana, da je bilo slišati vse klice na pomoč. Po triurnem trudapolnem delu so bili rešeni vsi potapljači, le kapitan Danese je manjkal. Vrvi, za katero je bil kapitan pritrjen, se niso bili zgubili. Ko so pa skušali kapitana dvigniti izpod vode, se je vrv utrgala. Cev za dovajanje zraka ni bila dovolj močna, da bi ga bili z njo izvlekli. S pomočjo cevi niso mogli ugotoviti, kje pod vodo da se nahaja kapitan. Ker je voda preveč valovila, mu tudi niso mogli poslati na pomoč drugih potapljačev. Brez upa na rešitev so ponesrečenemu neprestano dovajali zrak. Z mrzlično naglostjo so zopet popravili odtok. Po 24 urnem delu se jim je posrečilo, da so vodo zajezili toliko, da se je jezero pomirilo. Takoj za tem so se podali pod vodo potapljači, ki so preiskovali dve uri z lučmi dno jezera. Slednjič so odkrili na tleh sključenega kapitana Danese. Potegnili so ga izpod valov in se je posrečilo, da so ga spravili k življenju.

Palac izdajalec. Dolgoletni sodnik v Britski Indiji, sir Fred Wilkins, pripoveduje iz svojih izkušenj: Indijec je tako ustrojen, da, kadar laže, ne more mirovati s palcem na nogi. Palci so bili pri preiskavah mnogokrat edine priče, ki niso lagale in na katere sem se lahko vselej zanesel. Zato sem vel le povabljenim pričam, če so sploh bile obute, da so se že v predsobi sezule, ter sem to kakorkoli utemeljil. Na ta način sem marsikdaj odkril resnico, ki je drugače ne bi bil, kajti z obrazom Indijec ničesar ne izda, poteze njegovega obraza so vedno enako ravnodušne in nečitljive.

Globus z dragulji. Razne umetnine neprecenljive vrednosti je dal na razpolago perzijski šah za mednarodno razstavo perzijske umetnosti, ki se bo vršila prihodnji januar v Londonu. Te dragocenosti so na letalih, ki so zapustila glavno mesto Perzije Teheran. Iz Perzijskega zaliva bodo umetnine prepeljali na ladjah v London. Radi tega so izbrali prvo pot po zraku, da bi obvarovali dragoceno prtljago pred roparskimi tolpmami. S temi predmeti bo prejela londonska razstava poseben sijaj, ker še niso bili nikjer v inozemstvu na vpogled. Med posojenimi znamenitostmi so: preproge, slike, podobe in tudi slavni ter z dragulji posuti globus (zemeljska ob-

la), katerega cenijo na 20 milijonov mark. Vse te perzijske dragocenosti bodo dospele v London do konca oktobra.

Od opic kamenjan. Na čuden način je zadela Alžirčana v bližini severnoafriškega mesta Mailot smrt. Domačin se je hotel podati v avtomobilu v Burio in se je moral peljati mimo pogozdenega pobočja. Naenkrat je bil obkrožen od dveh krdel opic, ki sta se borili med seboj ter se obmetavali s kamenjem. Komaj pa so opazile opice avtomobilista, so se ga lotile z združenimi močmi s kamenjem, dokler se ni zgrudil mrtev. Mimoidoči so našli njegovo truplo s trašno razbito glavo ob krmilu avtomobila.

*

O razvoju pošte.

Ni lahko, zamisliti se v današnjih časih avtomobila, letala in drugih najnovejših pridobitev v dobo prejšnjih stoletij, ko je romala pošta polževo pot.

Rimljani so bili prvi, ki so vpeljali nekaj današnji pošti podobnega. Prišli so na to, da voz ni raben le za vojne namene, ampak služi lahko tudi kot prometno sredstvo in že v zadnjih stoletjih pred Kristusom so ustvarili štirikolesne voze, ki so služili za prepeljavo pisem in oseb. Sloviti rimski govornik Cicero hvali udobnost poštinih voz. Cesar August je ustanovitelj rimske državne pošte. Bila je to izključno cesarjeva pošta, za njegove potrebe in vladarske namene. Narodu je bilo prepovedano, se posluževati tega prometnega sredstva. Seveda so bili razni rimski cesarji, ki Augustove prepovedi niso izvajali s strogostjo ter natančnostjo. S propadom rimskega cesarstva je prenehala tudi državna pošta. Zanimivo je, da je že bil rimski Dunaj (Vindobona) važna poštna postaja, katero je upravljal poseben poštar.

V stoletjih srednjega veka so bili predvsem potujoči trgovci, romarji ter menihi, ki so skrbeli za prenos pošte. Pozneje so se razvili poštni sli, ki so izšli bolj iz potrebe raznih družabnih krogov kakor pa na državno spodbudo. Osnovali so jih samostani, cerkveni redi, vseučilišča ter večja mesta. Posebno važno ulogo je igrala dobro razvita organizacija poštinih slov, ki so pripadali nemškemu viteškemu redu. Dunaj je bila poštna postaja nemškega viteškega reda. V tem času je vzdrževal že dunajski mestni magistrat poštne sle, pešce in jezdece. Posebno zanesljivi ti služabniki niso bili. Boštjan Brant beleži leta 1494, da je pošten poštni sluga tako redka prikažen kakor sneg v poletnem času.

Ob koncu 15. stoletja se pojavi glede poštnega razvoja rodbina Thurn in Taxis. Franc Taxis je prejel posebno dovoljenje, da naj nekaj ukrene, da bodo cesarjeva pisma prišla iz taborišča čim preje v vse dežele cesarstva. Za to izvedbo so bili njemu in njegovim naslednikom zasigurani dohodki pošte. Vogečni kamen za organizacijo bolj modernih poštinih razmer

je bil položen v časih cesarice Marije Terezije. V to dobo spada tudi izraba Donave za prevoz pošte. Na Dunaju je nastala tedaj takozvana »mala pošta«, ki je skrbela za dostavljanje pošilk v okviru poštinih linij, a tudi izven teh. Vsak dan so tekali po Dunaju poštni sli s pošto. Nosili so usnjate torbice, v katerih so bila shranjena pisma. Sli so imeli lesene klopotce v rokah, s katerimi so opozarjali meščane nase. Dunajska »mala pošta« se ni držala dolgo, vendar je obhajala svoje vstajenje leta 1830.

Važna novost v poštnem prometu je bila uvedba brze pošte za prevoz potnikov. Brzopostna zveza Dunaj—Gradec je bila vpeljana 10. marca 1824, prvi poštni voz, katerega so vlekli 4 beli konji. Ta uvedba je bila za prebivalstvo nekaj prav posebno novega ter udobnega. Od taistih časov je preteklo nekaj več nego sto let, velikanški je napredek, katerega nam je nudila tehnika ravno na polju prometnih sredstev. Zremo pa še danes z nekim spoštovanjem na stare poštne vozove, ki so bili nekaj zelo važnega.

*

Ozka zveza dveh stoletnic.

Večkrat smo že poročali, da so slavili letos 15. septembra stoletnico železnice. Ta dan je bila pred sto leti slovesno otvorjena železniška zveza Liverpool—Manchester na Angleškem. Progo je zgradil Stephenson, prvi ustvaritelj uporabne lokomotive, in je bila dolga 57 km. Prvi vlak je prevozil to razdaljo v eni uri 50 minutah.

Istočasno s tem jubilejem so se spominjali stoletnice onega dne, ko se je zgodila prva železniška nesreča. Železniške nezgode so ravno tako stare kakor železnica sama. O prvi železniški nesreči, na katere posledicah je preminul znani angleški politik Huskisson, beleži zgodovina sledeče:

»G. Huskissona je zadela pri otvoritvi železniške proge Liverpool—Manchester nesreča, ki je zahtevala smrt tega izbornega moža. Huskisson je bil v enem vozu skupno z vojvodom iz Wellingtona, Robertom Peel, s knezom Esterhazijem in še z več drugimi odličnjaki. V bližini Newtona so stroj ustavili, da bi mu prilili vode. Medtem je Huskisson izstopil. Ko je bila voda dopolnjena, ni bil Huskisson dovolj nagel, da bi vstopil v vagon, ki je že bil v premikanju. Skočil je na stopnico pred vozom in skušal doseči ključko vrat, a se je bližala medtem že druga lokomotiva. Vrata so se odpahnila in v tem opasnem trenutku je dobil Huskisson živčni napad, padel z vlaka ter priletel pod stroj »Roket«, ki mu je z dvema pripetima vagonoma zmečkal nogo pod kolenom. Ponesrečenega so so prenesli takoj v sosedno župnišče v Eccles; železniški stroj je odbrzel v Manchester ter pripeljal zdravnike, ki so pa že našli nogo v takem stanju, da je niso upali odrezati, ampak so jo le po možnosti obvezali. Še isti večer je umrl Huskisson med nepopisnimi bolečinami.«

Ta nesreča je povzročila med potniki grozen strah. Vojvoda Wellingtonski ni hotel nadaljevati vožnje in so ga pregovorili, da je zopet stopil v vagon, ko mu je omenil župan iz Manchesterja ter Salforda, da bi bil preveč razburkan mir meščanov, ako bi se ne pripeljal tudi on do cilja. Udal se je, nadaljeval vožnjo, a se ni udeležil na čast železniškemu ravnateljstvu prirejene slovesne pojedine.

*

Posebnost med advokati.

So na svetu ljudje, ki vidijo svojo življensko nalogo v tem, da odkrivajo napake drugih in jih tirajo na pranger. To svojo življensko nalogo smatrajo za krvavo resno. Imajo toliko na drugih za grajati, da ne utegnejo, da bi si sami predočili misel, kako nekaj neznosnega so baš oni.

V Nimes na Francoskem je umrl te dni advokat Paul Goguilot, ki je skrbel pred leti javnosti za razvedrilo s celo vrsto originalnih procesov. Celo življenje se je podil za napakami drugih. Največje veselje mu je bilo, da je iskal v uradnih razglasih ter predpisih praznine, katere je izrabljajal za ovadbe in sodna postopanja.

Nekoč je tožil vseučilišče mesta Toulouse, ker mu zdravniški oddelek te visoke šole ni dovolil, da bi se bil udeležil tečaja za izobrazbo babic. Ko je bil tečaj razglašen, je pozabilo vseučilišče, da bi bilo v razglasu povdalo še posebej, da je dovoljena udeležba le ženskam. Radi te pomanjkljivosti v razglasu se je čutil g. Goguilot upravičenega, da je zahteval dostop ter sprejem v tečaj, a je bila njegova prošnja zavrnjena. Prišlo je do tožbe, katero je dobil advokat v vseh inštancah in se je po tej zmagi prostovoljno odrekel vstopu v babiški tečaj.

Nekaj izredno čudnega je bila tudi njegova zadeva z zobotrebcem. Lepega dne je prišel advokat na kolodvor v Parizu in je hotel dati kot prtljago zobotrebec. Samo ob sebi umevno, da so mu predajo te prtljage zavrnil, kar je pa advokata razburilo. Dokazal je, da ni nikjer odredbe, ki bi izključevala zobotrebec iz prtljažnega seznama. V resnici so morali na kolodvoru prevzeti zobotrebec. Kar nato pa se je Goguilot zmisli, da bi svoj zobotrebni med prevozom po železnici zavaroval za 1000 frankov. Nesreča je hotela, da se je zobotrebec med vožnjo v Nimes zgubil, nakar je zahteval advokat izplačilo zavarovalnine. Zastonj mu je ponujala uprava železnic celi zavoj novih zobotrebcev kot odškodnino; Goguilot je vztrajal pri svojem pravu, katerega je postal tudi deležen po večmesečnem pravdanju. Železniška uprava mu je morala izplačati čisto v redu 1000 frankov, advokat je slavil pravo zmagooslavje in njegova odvetniška slava se je znatno razširila.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejši urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne.

Čuden pesnik.

Pred dnevi je bilo čitati v Parizu o tej le poroki: Ženin je bil na osem let ječe obsojeni vlomilec, katerega so pripeljali k poroki vklenjenega in močno zastraženega. Koj po poroki so prepeľjali mladega moža zopet v kaznilnico. Nevesta je bila hčerka zelo premožnega veletrgovca.

Še bolj čudna je

predzgodovina te poroke.

Mladi mož je večkratni zločinec in sin plemenitih staršev ter nadebudni pisatelj, ki je zašel na kriva pota baš radi pisateljskega talenta. Ta mož je kavalirski vlomilec Franc Roche, ki je star komaj 25 let, a je že prebil nekaj let med štirimi stenami zaporne celice. Rochejevi predniki so se posvečali skozi cele rodove mornariški službi in tudi Franc je bil odločen za ta poklic. Vendar je kazal že kot otrok očitno pesniško nadarjenost. Že kot gimnazijec je pesnil za časopisje in njegovi odlični starši so ga pustili študirati na sloviti pariški visoki šoli. Vseučilišče ni bilo po volji pustolovsko razpoloženemu mladeniču. Padel je pri skušnjah, pridobil si je z zvezkom svojih pesmi nagrado in veljal za modernega francoskega pesnika.

Franc se ni zadovoljil z lavorikami na poštenem slovstvenem polju. Kar vleklo ga je z vso silo h kriminalnim romanom. Ko je razpisalo veliko francosko založništvo posebno nagrado onemu, ki bi spisal najboljši kriminalno delo, se je odločil tedaj 17 letni Franc za tekmovanje. Te naloge se je lotil tako resno, da se se spustil v proučevanje zločinstva, da bi prepletel svoje delo z istinitimi doživljaji ter opazovanji med pariškimi zločinci.

Iz talentiranega pesnika je postal ravno tako nadarjen vlomilec,

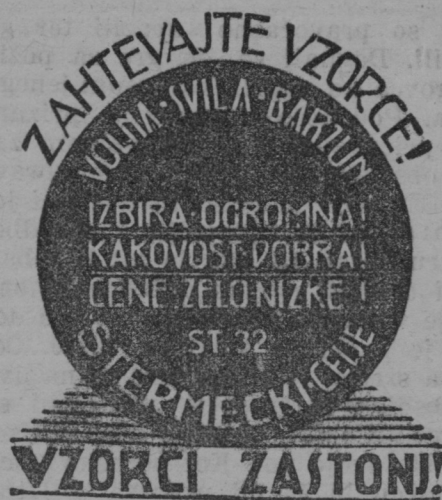
ki je prepustil pesniški fantaziji proste vajeti.

Franc Roche je postal vodja zločinske bande. Istočasno je nadaljeval književno delo. Veliko prahu je vzbudila v Parizu vest, ko so zasačili mladega pisatelja pred šestimi leti pri zločinu in ga je vtaknila policija pod ključ. Od tega slučaja naprej se vleče tudi Francova ljubezenska zadeva, ki je končala s poroko. Tolovajski poglavar je vdrl v noči na čelu tovarišev v vilo v Saint Germainu pri Parizu, ki je last bogatega trgovca Le Moilla. Od trgovčeve družine je bila doma le 18 letna hčerka Edita. Deklica je začela po vlomu kričati in je pripomogla policiji do aretacije lopovov. Francu je tako ugajala Editina neustrašenost, da se je v njo smrtno zaljubil in jo obisipal z ljubezenskimi pismi iz ječe. Zagotovitve ljubezni so zadele pri mladi Editi na odmev. Ko jej je mladi tolovaj obljubil, da bo spremenil njej na ljubo temeljito svoje življenje, ga je čakala že kot nevesta pred vrati kaznilnice, kjer je prebil tedaj dve leti. Vpliv dekle je Franca spreobrnil mimogrede. Ko ga je Edita zapustila za nekaj mesecev, da bi se peljala s svojo družino, ki je bila odločno proti tej ljubezni, v Švico, je ustanovil ter organiziral Franc v Luksemburgu novo tolovajsko bando, vznemirjal z njo celo tamošnjo okolico, dokler ga niso slednjič vendar le izsledili in mu prisodili osem let ječe. Kljub temu mu je ostala nevesta zvesta in je dokazala te dni svojo zvestobo s tem, da je sklenila s tolovajskim poglavarjem zakonsko zvezo.

*

Sreča je tudi nesreča.

Zadeti glavni dobitnik, je srčna želja vseh onih milijonov, katerih usoda ni ovenčala z vencem denarne sreče. Postati deležen glavnega dobitka nikakor ne pomenja vsikdar sreče. — Pridružijo se lahko okolščine, ki rodijo iz nepričakovane sreče ravno tako nepričakovano nesrečo. V tolažbo onim, ki še niso zadeli glavnega do-

10004/4

bitka, hočemo navesti nekaj vzgledov, kjer je bil glavni dobitnik vzrok nesreče:

Lansko leto se je dogodil tak žalosten slučaj v pokrajini ob Reni v Nemčiji. Nižji nastavljenec je zadel sto tisoč mark. Od sreče posijani je bival v vasi in je zvedel za zadetje iz časopisa. Skraja ni zaupal nenadni sreči in je sklenil, se takoj podati v Mainc k podjetniku loterije, da bi se prepričal tamkaj iz uradnih izvlečkov o istinitosti svojega dobitka. Ni imel toliko denarja pri sebi, da bi se bil lahko peljal po železnici. Sedel je na kolo in odrzel proti Maincu. Med vožnjo so se mu podile po glavi najlepše sanje, kako si bo uredil bodočnost. Gledal je pred seboj prihodnje življenje, videl najbolj drzne sanje uresničene in je bil srečen, nepopisno srečen. V razburjenju pa ni pazil na cesto. In tako se je zgodilo, da je treščil malo pred Maincom ob avtomobil. Dobil je tako težke poškodbe, da je par ur nato umrl.

Pred dvema leti je živel v Budimpešti majhen trgovec, ki je bil tudi hišni posestnik. Trgovina je šla zelo slabo. Sklenil je, da si bo izboljšal življenski položaj z zavarovalno goljufijo. Zavaroval je trgovino ter hišo proti požaru in je postal sam požigalec.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dne 29. aprila ob sedmih zvečer sta se Zrinjski in Frankopan kratko, a ginljivo poslovila drug od drugega. Zrinjski je nato pisal svoji soproggi pismo v hrvaščini, ki ga ji je prinesel pozneje baron Lilienberg v ječo na Schlossberg.

Prihodnje jutro so bila vsa tri mestna vrata zaprta; meščani so stali v štirih četah oboroženi; na drugem dvorišču pa je bil postavljen morilni oder.

Grof Peter Zrinjski in njegov nesrečni tovariš Frankopan sta se udeležila ob osmih zjutraj zadnje sv. maše. Kmalu nato sta vstopila prisednika Mihael Markl ter Ivan Grubel v celico grofa Zrinjskega ter ga pozvala, naj nastopi zadnjo pot. Nesrečnež ni v zadnjih treh dneh nič zavžil in so ga morali okrepčati, toda pogumno je šel za mušketirji v prvo dvorišče. Še enkrat se mu je naznanilo, da sta on in sin izbrisana iz seznama plemenitaških stanov.

41

Mestni sodnik je prelomil palico, vrata so se odprla in videl se je morilni oder.

Grofa Zrinjskega je spremljal na zadnji poti s solznimi očmi njegov zvesti strežaj. Grof je slekel jopič ter ga izročil strežaju, ki mu je odprl dragocen telovnik, okrašen z zlatimi gumbi, mu vzravnal lase ter nazadnje zavezal oči z robcem, pretkanim z zlatimi nitmi.

Obsojeni je vzkliknil z močnim glasom: »Gospod, v tvoje roke izročim svojo dušo« in krvnikov meč se je zablistal, toda še le z drugim udarcem je končal ponosnemu Zrinjskemu življenje.

Fran Frankopan je šel isto pot skozi druga vrata v drugo dvorišče orožarne. Spregovoril je nekaj latinskih besed na ljudi, ki so stali iz radovednosti na mestnem zidu ter gledali. Pomen teh besed je bil: Ogibajte se proklete častihlepnosti.

Njegov strežaj Bernardino mu je slekel jopič, nato je grof sedel na stol z vzklikom: »Jezus in Marija!« Še le po tretjem udarcu je odletela glava.

Trupla grofov Zrinjskega in Frankopana so pripeljali pod vodstvom stotnika Ehra na pokopališče kapelice sv. Mihaela, kjer so jih tudi pokopali. Pozneje so napravili na steno farne cer-

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izdeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
o Mariboru, Koroška c. 5

Ogenj so pravočasno opazili ter ga pogasili. Dognali so, da gre za požig in trgovca so zaprli kot osumljenega krivca. Pod težo dokazov je priznal in je pričakoval v preiskovalnem zaporu obsodbe. Napočil je dan obravnave. Trgovcu so prisodili dve leti ječe in on se je zadovoljil z obsodbo. Koj drugi dan za tem je bil izžreban glavni dobiček ogrske državne klasne loterije v znesku 500.000 pengov in dobiček je padel na številko 88.970. Četrtna srečka je bila v posesti na dve leti obsojenega trgovca. Obvestili so ga o veliki sreči, ki ga je objela. Usoda je šla svojo pot. Kot beraško ubog ter uničen bi še bil prenesel 2 letno ječo. V posesti 100.000 pengov mu je postalo čepenje v zaporni celici nezno in se je obesil.

Velika srečka pa lahko prizadene še tudi kako drugo večjo nesrečo. Na Dunaju je zadel glavni dobiček zelo lepa, a ko cerkvena miš revna deklina, ki je bila zaročena. Njen ženin, po poklicu elektrotehnik, je ljubil svojo zaročenko iz polnega srca. Tudi ona je bila zaljubljena vanj. Ko je naenkrat zadelo toliko denarja, se jej je zdel zakon nemogoč. Zapustila je zaročenca in se odpeljala s svojo materjo na morje. Tamkaj je zvedela, da si je njen elektrotehnik iz žalosti ter obupa sam vzjel življenje. Tudi v njej je oživila stara ljubezen. Začutila je, da bi jej bilo življenje brez zaročenca nezno in muka ter očitek in je izvršila tudi ona samomor.

*

Iznajdljivost ameriških filhofapcev.

V Kenville v ameriških Združenih državah je vzbudil pred leti posebno pozornost zamorec Pryor James, ki je prerokoval svetu vesoljni potop. Organizirala se je verska ločina, koje vodja je bil ta črnc, ki se je pripravljala s polno paro na konec sveta.

Pred približno enim letom je prišlo

Pryorju Jamesu na um, da bi si zgradil Noetovo barko, da bi lahko preživel z nekaj najbolj zvestimi strahote vesoljnega potopa. Njegovi oboževalci so mu dali obilna sredstva na razpolago tako, da je bila Noetova barka prav kmalu gotova. Ladja je počivala na prostem polju ter čakala na izbruhe usodepolnih nalivov in na potop. Policija se skrajna niti zmenila ni za zadevo, ampak se je celo smejala čudnemu »svetniku«, ki je znal tako spretno živeti na stroške drugih. S časom jej je pa le postalo to vedno prihajanje in odhajanje od Noetove barke sumljivo. Pred nekaj dnevi je bilo odposlanih v barko par policajev, da bi se prepričali, kaj se prav za prav tamkaj godi. Sodi, katere so valjali v barko in zopet iz nje na tovrstne avtomobile, očitno niso imeli nobenega opravka z grozečim potopom. Ko so vprašali zamorca, kaj bi naj bilo v teh sodih, se je odrezal, da je smola za mašenje špranj na barki. Ko pa je udrila policija nepričakovano v barko, je odkrila tamkaj vesoljni potop, vendar ne iz vode, ampak iz piva, ker Pryor James je bil zgradil v Noetovi barki udobno pivovarno.

Prerok vesoljnega potopa ni bil navzoč v barki, ko jo je obiskala policija, ampak se je mudil v svoji hiši. In ko so ga hoteli aretirati na stanovanju, se je zabarikadiriral v hiši, ki je zgedala kakor kaka trdnjava. Branil se je z najzvestejšimi, ki niso hoteli nič znati o nedovoljenem stanju barke in policija je bila primorana zamorčevu trdnjavo prisiliti k predaji z oblego. Ko je postreljal Pryor James vse naboje, se je prikazal iz utrjenega stanja. Ubila ga je prva krogla iz policijskega revolverja. Moderno Noetovo barko so zaplenili.

Gospodinja, ne delajte dragih poskusov z raznimi sredstvi, ki jih ne poznate, pač pa perite dosledno le s terpentinovim milom »Gazela«. To milo, ki se odlikuje po izrednih vrlinah, ne odpove nikdar.

Gospodarska obvestila.

Borove štupe za korita, late, krajnike, skodle (šindel) za strehe in vsake debelosti, rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

PODELJEVANJE PODPOR SADJARJEM.

Kraljeva banska uprava dravske banovine je izdala naslednja navodila o podeljevanju podpor za sadjarske nabavke in zgradbe: 1. Kraljevska banska uprava podeljuje v višini razpoložljivih sredstev javnim ustanovam, korporacijam in zasebnikom podpore za nabavo razne sadjarske opreme in za napravo sadjarskih zgradb, kjer je to za napredek sadnega gospodarstva potrebno. 2. Dejansko potrebo in korist ugotovi referent za sadjarstvo ali sreski kmetijski referent, oziroma od kraljevske banske uprave pooblaščen strokovnjak. 3. V posameznih krajih imajo korporacije prednost za podporo pred privatniki. 4. Privatnikom se daje podpora le za vzorne naprave kot vzornim sadnim gospodarjem. 5. Podpora se izplača proti ugotovitvi, da je nabavka res izvršena tako, da odgovarja namenu. 6. Višina podpore se izmerja v iznosu do ene tretjine celokupnih dokazanih nabavnih stroškov. 7. Potrdila izdaja v gornje namene ali dobavitelj ali županstvo in nato po potrebi nabavke, oziroma zgradbo oceni referent za sadjarstvo pri kraljevski banski upravi, ali pristojni sreski kmetijski referent, oziroma od kraljevske banske uprave pooblaščen strokovnjak. 8. Zasebnik, ki je deležen podpore, se mora pred prejemom podpore zavezati, da bo stal na razpolago opremo, oziroma zgradbo tudi sosedom proti primerni odškodnini in njihovu jamstvu za odškodnino za morebitno poškodbo predmetov.

Zaveza se glasi: Podpisani (ime in priimek, poklic) ... iz (kraj, hišna številka) ... občina (ime občine) ... pošta (ime pošte) ... srez (ime sreza) ... potrjujem prejem pravilnika o podeljevanju podpor za sadjarske nabavke in zgradbe in se zavezujem, da bom dal na razpolago s podporo kraljevske banske uprave dravske banovine

Vsak mesec

Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jegen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 3

kve nagrobni spomenik z latinskim napisom te vsebine:

»Pod tem gričem počivata grof Peter Zrinjski, hrvatski ban, in obmejni grof Fran Frankopan, zadnji svojega rodu, ki sta, ker je slepec slepca vodil, padla oba v to jamo.«

Zaloigra v Dunajskem Novem mestu je bila končana.

Cesar Leopold se je odpeljal ta dan na grad Laksenburg ter je bil obdan od močne telesne straže, ker so se bali kakega zavratnega napada.

Vladar je v zadevi zarotnikov izprva odlašal z odločitvijo, ko pa se je odločil, je ravnal naglo.

Posebno ni mogel pozabiti, da ga je prevaril grof Nadasdy.

»Kako je naš vse goljufal,« je pisal grofu Pötting v Madrid, »če tudi nisem srdit, vendar moram rabiti v tem slučaju silo.«

Cesar je bil resnobege obraza, gledal je mrko pred se, z nikomur ni govoril. Vse je bilo tiho okoli njega, nobenega veselja. Ljubil je samoto, kakor tudi cesarica Margareta, ki je bila španska princesinja.

Cesarja so navdajale težke misli. Vedel je, da se je izvršila danes smrtna obsodba nad dve-

ma najmogočnejšima magnatoma. Zakaj se je moralo to zgoditi, se je vprašal.

Si li imel pravico do tega? Ali niso tudi oni smeli zahtevati, da samostojno vladajo svojim narodom? Kdo ti je dal pravico, da držiš podjarmljene druge narode ter da vladaš tujerodnemu ljudstvu? In če si njihov vladar, ali je bilo tvoje ravnanje takšno, da bi se moglo govoriti o pravičnem vladanju?

Ni li prišel grof Zrinjski na Dunaj se pri- tožit, da tepta vlada pravice ogrskega in hrvatskega naroda?

Ali ga je poslušal?

O, ne, poslal je kot odgovor pod poveljstvom grofa Herbersteina, torej Nemca, dvoru vdano vojaštvo, ki je Ogrsko opustošilo, kradlo, plenilo ter trpinčilo ljudi z najgrozovitejšimi mukami.

Naravno je, da ljudje tega niso mogli dalje prenašati. Ali se je čuditi, da so vstali voditelji ter rekli: »Kdor naših pravic ne spoštuje, je zgubil pravico nad nami vladati.«

Ali ni obljubil spoštovati pravice Ogrov in Hrvatov? Kako je držal obljubo? Ni li ga celo nadškof Szelepesenyi opominjal, da je ostala večina Ogrov zvesta le pod pogojem, da se drži tudi cesar zakonov?

v Ljubljani nabavljeni predmet (ime predmeta, oziramo zgradbe) . . . proti primerni odškodnini tudi sosedom, če mi obenem jamčijo za odškodnino za morebitno večjo poškodbo predmeta. V slučaju spora odloča o višini odškodnine občinski kmetijski odbor.

Trgatev.

Čas splošne trgateve je pred durmi. V kratkem bodo oživel prijazni grički naših goric in čez nekaj dni bo spet zavladovala mrtvaška tišina. Istočasno bodo številni klopotci vzeli slovo s svojo turobno melodijo.

Pri tej priliki se nehote spomnimo dneva svete Terezije kot starega termina trgateve, za katerega se žal nekateri vinogradniki v zadnjih letih le malo zmenijo. Temu je vzrok bodisi pičla rodnost žlahtne trte, bodisi neugodne vremenske prilike, bodisi tatvine in ptičja nadlega. Navedeni slučajji dajejo mnogim povod, da se odločijo za predčasno trgatev. Najdejo se pa tudi »nazadnjaki«, ki se ne pustijo zapeljati po »naprednjakih«, temveč odlašajo s trgatvijo, dokler se da. Posledice obojih so seveda povsem naravne. Naprednjaki navadno potem trdijo, da pijejo tako vino, kakršno jim je Bog dal, nazadnjaki pa pravijo, da prodajajo in poleg tega še srkajo zlato kapljico, ki so jo sami pridelali. Težko je presoditi, kateri imajo prav.

Najsi gre za izvedbo rane ali pozne trgateve, povsod je skrbeti, da se delo čim vestnejše opravi. Predvsem je gledati na snago in hitro predelavo grozdja, zlasti pri toplem vremenu. Slabe posledice nesnage in počasnega dela se pokažejo pozneje v mnogih boleznih in napakah vina, kot so cik, počrneje, duh po plesni, okus po starini, po lesu itd. To nam pričajo naši vinorodni kraji na jugu, kjer je snaga in način predelave grozdja na zelo nizki stopnji in kjer so tudi bolna in pokvarjena vina nekaj vsakdanjega. Radi tega je vse priprave za trgatev in predelavo grozdja pred uporabo temeljito očistiti.

Za dosego čim boljše kvalitete vina

se nadalje priporoča naslednje postopanje: V sortiranih vinogradih naj se loči grozdje po sortah, ker po sortnih vinih je veliko povpraševanje. Pri trgatvi sami je po možnosti ločiti gnilo od zdravega, črnino od belega. Posebno važno je, da se ne meša med domače grozdje šmarnica; zakaj taka mešanica mošta, oziroma vina se sme prodajati do leta 1932 le pod imenom šmarnica (zakon o vinu!). Nabrano grozdje je čim prej zmastiti in sprešati. Ponekod, kjer nimajo grozdnih mlinov, grozdje v koritu preše pohodijo, kar seveda ni posebno apetitno. Ne zrele, trde, torej kisle jagode se pa pri tem načinu ne zmastijo, kar je vsekakor v prid kвалiteti vina. Prešanje drozge je vršiti naglo, da se prepreči cikanje.

Pripravljene sode, katere polnimo z moštom, je prej rahlo zažveplati. Za rahlo žveplanje enega polovnjaka zadostuje en azbestni trak. Rahlo žveplanje ima namen oslabiti manj odporne, torej manj vredne in škodljive glivice in s tem dati nadmoč pravim in odpornim vinskim kvasninam. To je posebno važno pri moštih od gnilega grozdja. Močnega žveplanja se poslužujemo pri izsluzenju mošta. Izsluzenje je ločitev drož (kvasnic) iz svežega mošta, katerega se po pretakanju prevre z dodatkom umetno prirejenega kvasnega mošta. Kdor ne namerava izsluziti, naj ne žvepla močno ali srednje močno, ker tak mošt nikoli ne prevre popolnoma, temveč se navadno v toplem poletju pokvari. — N. J.

*

O povračilu škode, ki jo povzroča divjačina v loviščih.

Neki dopisnik nam poroča sledeče: Pri nas dela divjačina mnogo škode. Zakupnik lova je graščak, ki je navadno odsoten. Če se obrnemo na njegove uslužbenke, nas napotijo vedno h go-

spodu graščaku na morje. Prosim, pojasnite v Slov. Gospodarju, kaj naj storimo v takih slučajih, oziroma kam se naj obrnemo.

Odgovor! Pri nas so še vedno v veljavi lovski zakoni, ki so jih svoječasno sklenili posamezni deželni zbori. Za kraje, ki so spadali do prevrata pod vojvodino Štajersko, je v veljavi lovski zakon za bivšo vojvodino Štajersko z dne 21. septembra 1906 dež. zak. št. 5. iz leta 1907. Glede povračila škode, ki jo povzročajo ali lovci ali pa lovske živali na zemljiščih in na poljskih pridelkih, velja kot pravilo, da je za povračilo te škode odgovoren vsakokratni lovski upravičenec.

Ako se stranke ne morejo sporazumeti radi višine in povračila lovske odškodnine, odloča posebno razsodišče po določenih paragrafov 78 do 92 štajerskega lovskega zakona. Razsodišče obstoji iz načelnika, oziroma njegovega namestnika ter dveh razsodnikov. Načelnika in njegovega namestnika imenuje sresko načelstvo po zaslisanju prizadetih občin in lovskih upravičencev za čas, dokler traja zakupna doba. Načelniki in namestniki takih razsodišč smejo biti samo neporečeni in nepristranski moške, ki so izkušeni v kmetijskih, gozdarskih in lovskih zadevah. Sresko načelstvo mora ob početku zakupne dobe obvestiti pristojne občinske urade in jim sporočiti, kdo je načelnik ali namestnik lovskega razsodišča za dotični lovski okoliš.

Kdor hoče uveljaviti lovsko odškodnino, mora prijaviti svoj odškodninski zahtevek pristojnemu načelniku razsodišča ob času, ko se škoda še lahko ugotovi, ker bi sicer ta zahtevek ugasnil. Ako pa je mogoče ugotoviti škodo na žitu in drugih poljskih pridelkih še le ob času žetve, je treba prijaviti samo poškodbo, dočim se višina škode in višina odškodninskega zahtevka ugotovi še le ob času žetve, oziroma ko je taka ugotovitev mogoča.

Načelnik razsodišča mora o vsakokratnem zahtevku na povračilo lov-

Ali je torej kazen pravična, če sta se uprla dva velikaša, ker on — cesar — ni držal svojih, pod prisego danih obljub? Ona dva sta prejela kazni. Kaj pa on, ali ni tudi on sam kaznjiv, ker ni spolnil pogodbe? In njega ne zadene kazni, one pa!

To naj bo pravica?

Te in enake misli niso hotele cesarju Leopoldu iz glave. Dvignil se je z mehkega sedeža ter hodil nemirno po sobi gor in dol.

Odbila je enajsta ura. Vstopil je strežaj, ki je naznanil, da čaka v predsobi baron Lilienberg. Cesar komaj vidno nagne glavo v znamenje, da je vstop dovoljen.

Baron Lilienberg je vstopil, se globoko priklonil ter v kratkem poročal o izvršitvi smrtnih obsodbe v Dunajskem Novem mestu. Zaključil je svoje poročilo z besedami: »Vaše Veličanstvo, v vsej ponižnosti javim: pravici je zadoščeno.«

Cesar je gledal zamišljeno pred se, na obrazu se mu je pokazala bledoba, prinašalca te vesti niti ni pogledal. Še le čez nekaj časa, kakor bi se še le sedaj spomnil, da je njegov dvornik še navzoč, je dal z roko rahlo znamenje, da je odslavljen. Skoraj neslišno se je odstranil baron Lilienberg, cesar je ostal zopet sam.

Takratna pravica je zahtevala še četrto žrtev.

Na Schlossbergu v Gradcu je sedel grof Erasm Tatenbah v negotovosti in vendar upajoč, da se še vse dobro steče. Zanj je delala prezirana in vendar zvesta ljubezen. Ana Terezija Tatenbah, najplemenitejša gospa in skrbna mati, je storila vse, da reši svojega soproga.

Grofica Tatenbah se je drugi dan potem, ko je bil odveden njen soproga v ječo, vrnila iz Dunaja v Gradec, da bi tam stanovala.

Ni ji ostalo dolgo prikriti, kaj se je medtem zgodilo. Na objokanih obrazih služiteljev je takoj spoznala, da se je zgodilo zlo.

Ko je slišala iz ust zvestega strežaja Tarrodyja, da je njen soproga na Schlossbergu, je bolestno vzkliknila ter se zgrudila nezavestna na tla. Še le po daljšem času se je zavedla, toda bila je še vedno kakor v omotici. Misel, da je njen soproga zaprt, jo je popolnoma potrla.

»Zgodilo se je torej to, cesar sem se vedno bala. Zaman sem ga svärila, zaman prosila, drvel je v svojo nesrečo, in zdaj se odloči njegova usoda. O Bog, zakaj me tako kaznuješ? Toda ne, no-

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spajajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 219

ske škode takoj obvestiti lovskega upravičenca ali njegovega nameščenca ter mora povabiti tožitelja in lovskega upravičenca k spravnemu poskusu. Ako ni mogoče doseči poravnave, pozove načelnik razsodišča prizadeti stranki, da imenujeta vsaka po enega člana razsodišča, obenem pa naznani kraj in čas prihodnje razprave.

Stranke se lahko udeležijo te razprave; ako ne pridejo k razpravi, se razpravlja brez njih.

Ako ena ali druga stranka ne imenuje člana razsodišča, je načelnik upravičen uradoma in brez predloga imenovati člane razsodišča.

Razsodišče razpravlja in odloča po svobodnem preudarku, vendar samo v okvirju predlogov, ki so jih stavile stranke. Pri razpravi poskuša načelnik razsodišča doseči najprej sporazum glede povračila škode in stroškov postopanja. Ako se ta sporazum izjavi, mora razsodišče na podlagi potrebnih krajevnih poizvedb odločiti o sledečih točkah:

1. Ali je škoda nastala po divjačini, oziroma ob priliki izvrševanja lova;
2. v kolikor so utemeljene navedbe strank glede višine škode;
3. o odškodninskem zahtevku in povračilu stroškov.

Ako pa je mogoče ugotoviti dejansko škodo še le ob času žetve, se razprava preloži in mora tožitelj pravčasno postaviti predlog, da se vrši cenitev in ugotovitev ob času žetve.

O vsakokratni razpravi sestavljene razsodišča je treba sestaviti zapisnik.

Proti izreku razsodišča ni nadaljnje pritožbe na kako višjo instanco. Pač pa je mogoče izpodbijati izrek razsodišča v smislu paragrafa 595 c. p. r. s posebno tožbo pred rednim sodiščem.

To so bistvene določbe, ki urejujejo postopek o prijavah in o ugotovitvah lovske škode ter o lovskih razsodiščih.

Ako lovsko razsodišče ne deluje, ima vsaka prizadeta stranka pravico vlo-

žiti pritožbo na pristojno sresko načelstvo.

Ker se pripravlja nov lovski zakon, bomo v eni izmed prihodnjih številik zavzeli stališče, v kateri meri bi bilo treba spremeniti dosednji lovski zakon.

*

Rusija na lesnem trgu.

Zadnja leta stalno narašča izvoz lesa iz Rusije. Ta izvoz povzroča v občutljivi meri pritisk na cene lesa v Evropi. V kakšnem obsegu se dviga izvoz lesa iz Rusije, nam kaže naslednja statistika. Leta 1926 je Rusija izvozila 3,157.000 m³, naslednje leto 4,207.000, predlanskem 5,486.000, lani pa 7,890.000 m³. V štirih letih se je torej ruski izvoz lesa povečal za 150%. Te ogromne količine lesa, ki prihajajo v zadnjih letih na evropski trg, povzročajo občutne pretresljaje v evropskem lesnem gospodarstvu. Severne evropske izvozne države so morale letos pod pritiskom velikih ruskih pošiljk znatno skrajšati svoj izvoz. Cene pa so navzlic temu v zadnjih mesecih nadalje padle. Ruski izvoz gradbenega lesa v Nemčijo je lani dosegel že 415.000 ton nasproti 266.000, 198.000 in 95.000 v zadnjih treh letih, izvoz celuloznega lesa pa 577.000 ton nasproti 137.000 in 89.000 tonam v zadnjih dveh letih. Povečan izvoz ruskega lesa pa ni morda le začasni pojav, kakor se to pogosto tolmači, nasprotno je računati, da se bo še dvignil, ker še vedno zaostaja za predvojnimi izvozi. Na naša glavna izvozna tržišča ruski les zaenkrat še ne prihaja v pomembnejših količinah, vendar se pritisk ruskega izvoza v zvezi s slabim svetovnim gospodarskim stanjem posredno zrcali tudi na našem trgu v obliki zastoja kupcij in nizkih cen.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 27. septembra so pripeljali špeharji na 33 vozeh 66 komadov zaklanih svinj, kmetje 11 voz krompirja, šest čebule, sedem zelja, dva kumarc, dva otave in en voz slame. Svinjsko meso so prodajali po 15 do 27 Din, špeh 18 do 24, krompir 0.75 do 1.50, čebulo 1.50 do 3, zelje 1 do 4, kumarc 0.50 do 1 Din. Otava po 70, slama pa po 50 Din. Pšenica 2.25, ječmen 1.50, oves 1, koruza 2, proso 3, fižol 2 do 2.50, grah 6 do 10 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 28 do 70, raca 20 do 30, gos 65 do 80, puran 65 do 85, domači zajec 10 do 40 Din. Česen 18, kislo zelje 5, kisla repa 2, buče 2 do 3, gobe 1 do 2.50, borovnice 1.50, brusnice 7 do 8, jabolka 2.50 do 6, hruške 6 do 10, slive 6 do 7, breskve 8 do 10, grozdje 6 do 10 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 32 do 36, jajca 1.20 do 1.50, med 15 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na živinski sejem, dne 26. septembra je bilo prignanih 13 bikov, 152 volov, 337 krav in šest telet; skupaj 534 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile: debeli voli 1 kg žive teže od Din 8 do 9.50; poldebeli voli od Din 7 do 8.25; plemenski voli od Din 5.50 do 6.50; biki za klanje od Din 7 do 8.50; klavne krave debele od Din 6.75 do 8; plemenske krave od Din 5.50 do 6; krave klobasarice od Din 3.50 do 4.50; mlada živina od Din 7 do 8. Prodanih je bilo 397 komadov, in sicer za Avstrijo 15, za Italijo pa 13 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm, dne 26. septembra je bilo pripeljanih 329 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari od 80 do 100 Din; 7 do 9 tednov stari od 150 do 200 Din; 3 do 4 mesece stari od 250 do 300 Din; 5 do 7 mesecev stari od 420 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari od 580 do 680 Din; eno leto stari od 1000 do 1100 Din. 1 kg žive teže so prodajali po Din 11 do 13, 1 kg mrtve teže pa po Din 15 do 17. Prodanih je bilo 236 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 18 do 20 Din; volovsko meso II. vrste od 16 do 18 Din; meso od bikov, krav in telic od 14 do 16 Din; telečje meso I. vrste od 24 do 35 Din; telečje meso II. vrste od 16 do 24 Din; svinjsko meso od 15 do 18 Din.

Najcenejše urezavanje šip, kakor prirezavanje po meri, velika zaloga modernih okvirjev pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 634

Šte naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

čem grešiti zoper tvojo sveto voljo! Kakor je tvoja volja, tako se zgodi. Prosim te, daj mi moči, da morem vztrajati ter da ga rešim ne sebi, ampak njegovemu ljubemu sinu.»

Mali Anton, ki je ravnokar prišel v sobo, se je oklenil matere, videč, da je žalostna. Ni še vedel vsega, kaj se je zgodilo, slutil pa je, da se je očetu zgodilo nekaj hudega.

»Mamica, ne jokati, bodi vesela! Saj ljubi Bog naju ne zapusti. Atek bo prišel zopet domov ter bo ostal pri naju.«

Pokleknil je pred razpelom na steni, sklenil svoje nedolžne ročice ter iskreno molil.

Pogled na nedolžnega otroka, ki je tako iskreno molil, je grofico Tatenbahovo zopet okrepil.

Nehote je pozabila na mračne misli, ki so ji težile glavo in srce. Prešinila jo je neka tajna moč, nek notranji glas ji je rekel: Ne obupaj, še je mogoča rešitev.

In vstala je, kakor na novo poživljena. Stopila je k oknu ter se zamislila, kaj naj bi podvzela za rešitev, zdaj je bilo treba naglo delati. Vedela je, da njen soprog ni imel v Gradcu dosti prijateljev, grof Brenner je bil njegov nasprotnik in tudi drugi mu niso bili naklonjeni. Edini, ki

mu je bil pravi prijatelj, je baron Lilienberg, a ta je na Dunaju. O, ko bi imela koga, ki mu bi mogla povedati vse ter ga prositi, da potuje nujno na Dunaj! Čez nekaj časa bi tudi sama šla, ko uredi najnujnejše stvari.

Ko grofica tako premišljuje, vstopi strežnica ter naznani, da je zunaj duhovnik, ki prosi, da bi ga milostljiva gospa grofica sprejela, ker ima z njo nujno govoriti.

Grofica se vzravna, nov up jo prešine, zato veli, da naj duhovnik vstopi. Ob enem ukaže strežnici, naj odvede malega Antona, da o vsem tem, kar se bo govorilo, ničesar ne sliši.

Nekaj trenutkov je minulo po izvrstitvi tega povelja, ko je vstopil duhovnik velike, lepe postave, resnega obraza, ki je kazal notranjo dobrodušnost.

»O pater Emerik,« vzklikne grofica ter stopi vstopivšemu naproti, »vi pridete kakor angel, da me potolažite v moji veliki nesreči.«

Na duhovnikovem licu je bila resnost in izraz globokega sočutja.

Stojte!

Današnji številki »Slov. Gospodarja« je priložen poseben razglas. Vsak ga naj prebere. Ako nima časa sedaj, naj ga shrani in naj ga prečita pozneje. Vsak bo namreč spoznal, da dobi pod zelo ugodnimi pogoji celo vrsto knjig. Naročilo se izvrši na ta način, da se izstriže naročilni list, na drugi strani pa napiše svoj naslov lepo čitljivo. Ako kdo ne naroči vseh vrst, mora one, ki jih ne naroči, prečrtati.

Opozarjamo posebno vsa društva, da določijo čimprej naročilnico! Isto priporočamo tudi šolskim vodstvom. Nihče naj ne zamudi te ugodne prilike, da si na cenen način oskrbi celo vrsto lepih knjig.

Dogovor, ki ga ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru glede dobave teh knjig, omogoča popolnoma vse ugodnosti, ki so na razglasu za vse naročnike z ozemlja lavantinske škofije. Zato naročajte te knjige le potem

NAŠA DRUŠTVA

PROSVETNA KNJIŽICA.

Prosvetna knjižica, ki jo izdaje Prosvetna zveza v Mariboru lepo napreduje. Nekatera društva jo širijo z veliko vnemo in navdušenjem. Katoliška Omladina, ki jo vodi pater Pavel, je naročila 120 izvodov, prosvetno društvo Sv. Benedikt 50, celjsko prosvetno društvo tudi 50 knjižic. Nekatera društva se bri gajo manj za prosveto in sprejemajo le po pet izvodov. Treba bi bilo, da naročijo vsa društva vsaj po deset izvodov mesečno, potem bomo lahko stalno nudili knjižico po 1 Din. Zato pozivamo naše vrle odbornike prosvetnih društev, da nam pridejo na pomoč in skrbno agitirajo za naše knjižice. Sprejemamo tudi posamezne naročnike za prosvetne knjižice, a kdor hoče prejemati po pošti na svoj naslov le po eno knjižico, nam mora dodati k 12 Din letne naročnine še 6 Din za poštnino. Le društvom, ki vsaj 5 izvodov skupaj naročijo, nudimo knjižice za čisti en dinarček, ker plačamo poštnino sami. Torej junaško na delo za ljudsko prosveto, 12 knjižic na leto stane le 12 Din. Prosvetna knjižnica razpravlja ter bo razpravljala o zanimivih ter aktualnih predmetih. Doslej sta izšli dve knjižici: prvo je spisal predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, ki je temeljito in poljudno pojasnil in obrazložil sodobne naloge ljudske prosvete, drugo pa dr. Jože Savinjski o koroških Slovincih. Prijatelji ljudske prosvete, naročajte!

Sv. Križ nad Dravogradom. Za nedeljo, dne 5. oktobra, napovedana proslava koroškega dneva odpade. Kakor druge slične prireditve, ki so bile napovedane, se tudi ta proslava ne bo vršila. O tem obveščamo tiste, ki so agitirali za udeležbo, in tudi tiste, ki so se nameravali udeležiti.

Izredna prireditev. Katoliška omladina si je svojo društveno dvorano primerno povečala in prenovila, tako da bo odgovarjala vsem potrebam. V soboto zvečer ob 7. uri bo slovesna blagoslovitev in otvoritev s slavnostno akademijo. Na sporedu so nanovo nastudirane glasbene in pevske točke. K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor. — V nedeljo ob petih popoldne nastopi dramski odsek s krasno versko in podučljivo tridejanko: »Vitez ljubezni«. Igra nam predstavlja v čudovito lepi besedi in obliki celo življenje serafinskega svetnika sv. Frančiška. Med odmori svira društvena godba. Torej v nedeljo v prenovljeno omladinsko dvorano!

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru uprizori v nedeljo, dne 12. oktobra tega leta po večernicah v Katoliškem domu dramo ruskega pisatelja Ks. Andrejeva, z naslovom »Zaklad«. To bo prva predstava v letošnji gledališki sezoni. Igra je polna narodnih motivov in bo nudila lep užitek. Domačini in okoličani prijazno vabljeni. — Opozarjamo na knjižnico prosvetnega društva v Ljutomeru. Knjižnica je založena z vsemi leposlovnimi domače in prevodne literature. Pravkar smo dobili okoli 60 novih knjig. V dobrih knjigah iščimo kratkočasje v dolgih zimskih večerih.

Konjice. Tukajšnje katoliško izobraževalno društvo uprizori v nedeljo, dne 12. oktobra popoldne po večernicah v društvenem domu lepo zgodovinsko igro iz turških časov »Miklova Zala«. Kakor zadnjič pri »Belih vrtnicah« tako so tudi sedaj vse vloge zasedene po priznanih dobrih igralcih. Vsakdo, ki se bo predstave udeležil, bo imel lep umetniški užitek in prijetno razvedrilo, obenem pa bo s svojo udeležbo dal novega poguma in pol leta vsem sodelujočim. Zato naj nihče ne ostane doma. Vse, kar leze in gre, v nedeljo, dne 12. oktobra tega leta v društveni dom! Zavedni Konjičani, na svidenje! Bog živi!

Št. Andraž pri Velenju. Tukajšnje katoliško prosvetno društvo uprizori v nedeljo, dne 5. oktobra, ob treh popoldne v društvenem domu dve krasni igri: »Skrivnostna zaroka« in »Kaznovana nečimernost«, združeni z vinsko trgatvijo. Prijatelje poštene zabave prosimo za polnoštevilno udeležbo.

Išče se majer iz bližine Maribora. Nastop sredi novembra, s 4 do 5 delavskimi močmi, z dobrim povpraševanjem, za okolico Maribora. Ponudbe na upravo lista pod A. B. 1208

Posestvo, 18 oralov, z njivami, travniki, sadonosnikom in gozdom proda Franc Koren, Planica št. 16, p. Fram. 1205

Sprejem mesarskega učenca. Verglez Karl, Rače. 1206

Viničarski družina s 4 do 5 delavskimi močmi, z lastno živino imajo prednost, in konjski hlapec z letnimi spričevali se sprejme Oskrbništvo Strassenhof, Zgornja Sv. Kungota. 1207

Proda se malo posestvo. Spodnje Radvanje št. 48 pri Mariboru. 1209

Družinska hiša z vrtom blizu postaje Orehovavas-Slivnica se proda. Naslov v upravi lista. 1210

Posestvo pri farni cerkvi od kolodvora 10 minut, se da takoj v najem. Jožef Fingušt, Slivnica pri Mariboru. 1211

Hiša, popolnoma nova, na prometnem kraju tik mesta Slovenjgradec, obstoječa iz treh sob, kuhinje in dveh kleti in vrtom je na prodaj. Cena 75.000 Din. Poizve se pri Fr. Mikec, Slovenjgradec. 1214

Nakup jaje, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 1177

Kupujemo prvovrstna namizna jabolka in gospodinjsko sadje vseh vrst od 100 kg naprej ter tudi cele vagone, prešna jabolka samo cele vagone, po najboljših dnevnih cenah, postavljeno na kolodvor ali predano v našem skladišču. Ekspozitna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18. 1213

Prodajam lepo vinogradno posestvo šest in pol oralov, en oral vinograda, njive in sadonik zaradi selitve. Ivan Krajnc, Dobrenje št. 76. 1212

Pozor kmetovalci! Mavec (gips) za gnojenje dobavlja po izjemno nizki ceni Din 30.— za 100 kg, dokler zaloga traja Rudolf Deragan, trgovec, Laško; isti kupi tudi vsako množino bukovih in hrastovih pragov (švelerjev), ter razne vrste trdega lesa za žago. 1216

Kravarja (švejcarka), ki zna dobro molzti in ki se razume prav dobro na živinorejo, sprejme uprava veleposestva Jos. Ornič-a, Št. Janž na Dravskem polju. 1217

Prodajam dveje lepih posestev, eno malo, drugo večje. Burjan Franc, Njiverce, Zg. Hajdin, p. Ptuj. 1215

DOPISI

Pekre. Prostovoljno gasilno društvo Pekre priredi dne 5. oktobra tega leta v gostilni g. Joška Tomša vinsko trgatve z različnimi zabavami. Za izvrstno postrežbo skrbi gostilničar. Ker je čisti dobiček namenjen za odplačilo dolga našega novega avtomobila, vas najprisrčneje vabimo.

Kamnica pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo Kamnica priredi dne 5. oktobra tega leta vinsko trgatve v gostilni St. Pavešič v Kamnici. Čisti dobiček je namenjen za motorno brizgalno. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev 12. oktobra. Za obilen obisk prosi odbor.

Št. Peter pri Mariboru. Za tukajšnjo občino je določen v smislu novega vinskega zakona kot pričetek splošne trgatve 5. oktober. Za slučaj lepega vremena pa se priporoča oznejša trgatve. Da se vinogradniki izognejo kazni, naj ta sklep občinskega odbora upoštevajo. Obenem se opozarjajo vinogradniki, da je treba vinski pridelek pri občinskem uradu radi statistike vinskega pridelka v naši državi. — Radi predpisa banovinske daveščine na šmarnico je čimprej prijaviti število šmarničnih trsov. — S 1. septembrom smo dobili zopet kaplana, in sicer g. Antona Plevnik, dosedaj kaplana pri Št. Janžu na Dravskem polju. — Zadnje nedeljo oktobra se vrši po rani službi božji letni občni zbor prosvetnega društva »Skala« z običajnim dnevnim redom. — Kupci za sadje se pridno oglašajo. Vsled velikega popraševanja so cene sadju nekoliko poskočile. Oglašajo se že tudi kupci za vinski mošt, ki pa obetajo skrajno nizke cene, tako da bi se trud in delo vinogradnikov ne izplačalo. Zato pa se prodajo nikar ne prenašati, ker je upati, da bodo cene vinskemu moštu znatno višje, kot pa se sedaj obljubujejo.

Ljutomer. Radi nepredvidenih ovir je nova sveta maša g. primicijanta Franca Babič predstavljena na nedeljo, dne 12. oktobra tega leta. Za dan 5. oktobra razposlana vabila naj se smatrajo za dan 12. oktobra. Toliko v vednost povabljenim.

Šmarje pri Jelšah. Olepševalno društvo »Procvit« v Šmarju pri Jelšah priredi v nedeljo, dne 5. oktobra tega leta ob treh popoldne na trgu pred gostilno g. Habjana, ob slabem vremenu pa vgo stilniški dvorani g. Habjana veliko tombolo.

Ruše. Novo šolo so začeli ta teden zidati. Delo so prevzeli stavbeniki Šlajmer, Jelenc in Živic iz Maribora. Po pogodbi mora biti stavba v šestih tednih pod streho. Letos se postavi samo del nove šole, ostalo se bo zidalo pozneje, kadar bo mogoče in potrebno. Ruška šola ima zdaj osem razredov, prostora pa je samo za pet razredov; zato imajo trije razredi pouk samo dopoldne od 8. do 12., trije razredi pa od 1. do 5. ure. V novem poslopiju se bodo pripravili prostori začasno samo za tri razrede, tako, da se bo mogel vršiti pouk nemoteno v vseh osmih razredih. — Prihodnjo nedeljo, dne 28. septembra se bo v Rušah priredila sadna razstava. Z razstavo se bodo združila poučna predavanja raznih strokovnjakov iz Maribora. Po razstavi se bo razstavljeno sadje prodalo na dražbi v prid sadjarskega društva.

Sv. Ožbalt ob Dravi. Zvonovi, zvonite, domu ga spemite: gre z dela in teže Adamov sin: gospod Simon Namestnik-Jurko, veleindustrialec, veleobrnitnik in veleposestnik na svojem gradiču. Vrnat 1. ter občinski svetovalec občine Selnica, ki v 30 letih ni zamudil niti ene občinske seje. Njegove zasluge za župnijo, cerkev in duhovščino je rajnemu v slovo pred ogromno množico pogrebcev v soboto, dne 20. septembra tega leta slavil g. župnik v cerkvi, ob grobu pa za občino, kmetijo in familljo g. tajnik Majcen. Pevski zbor pa mu je zapel ganljivi žalostinki. Počivaj v miru, nepozabni nam Simon!

Marenberg. Letos je bil upokojen sodni oficijal g. Ignacij Pučko, ki je skozi deset let z vso vestnostjo vršil svojo službo na tukajšnjem sodišču ter se ta teden preseli s svojo družino k Sv. Križu pri Ljutomeru. Vrlemu in še krepkemu možu želimo, da bi tudi v pokoju užival splošno priljubljenost kakor tukaj in se še mnoga leta veselil v krogu svojih domačih! — Prodaja letošnjega hmelja le počasi napreduje, ni dosti popraševanja za njim. Nekateri posestniki so se ga veselili in jezni že iznebili, dobili so 7 do 8 Din za kg. Drugi pa še čakajo na boljše ceno.

Marenberg. Dne 28. septembra kot na smihelsko nedeljo se je obhajal cerkveni patrocinij, in sicer tokrat posebno slovesno. Pri tej priliki je bil namreč blagoslovnjen temeljito prenovljen glavni oltar in sicer po preč. gosp. kanoniku in tukajšnjem naddekanu Francu Časlu. Visoki baročni oltar je prenovil g. Alojz Zoratti iz Maribora ter napravi sedaj s sliko sv. Mihaela, ki izgleda kakor nova, v okusno preslikanem presbiteriju prav veličasten utis, da ga vsakdo občuduje. Presbiterij pa nam je preslikal lepo in slogu primerno znani cerkveni slikar Franjo Horvat star. iz Maribora. Oboje, oltar in slikarija po svojih barvah prijetno harmonirata ter delata čast svojim mojstrom. Tako je storjen začetek popravila notranjščine naše cerkve, ki je že leta in leta izgledala in samevala kakor kaka zapuščena vdova. Da se je to storilo, je vsekakor poguma vredno, ker je sedaj splošna denarna kriza, pa tudi velika sebičnost po svetu. Upamo pa, da se bodo sedaj našim faranom, ko vidijo in morajo priznati krasno dovršeno delo, tudi malo omeščala srca in da bodo rajši prispevali za kritje teh stroškov.

Gornja Sv. Kungota. V torek, dne 7. oktobra tega leta se vrši v Gornji Sv. Kungoti živinski in kramarski sejem. Stojnina se ne bo pobirala. Vabijo se živinorejci, da priženejo mnogo živine, da bo sejem živahen. — Kupcev ne bode manjkalo.

Sv. Ana v Slov. goricah. Dvojno lepo slovesnost je obhajala dne 14. septembra družina Julijane Kaučič, posestnice na Ščavnici, kjer je bil blagoslovljen novi križ. Blagoslovil ga je domači gospod župnik v navzočnosti g. kaplana, sorodnikov, sosedov, znancev in prijateljev. Nazadnje se je vsa družina posvetila presvetemu Srcu Jezusovemu. Gostje, sbrani na tej slovesnosti, so se spomnili misi-

jonov med zamorci in so v ta namen darovali 86 Din, za kar jim naj bo ljubi Bog bogat plačnik. Družini Kaučičevi pa naj presv. Srce Jezusovo rosi prav obilno božjega blagoslova iz nebes.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Pretekli teden smo v četrtek spremili na zadnji poti k večnemu počitku 63 let staro Elizabeto Tajhmajster, posetnico iz Partinje, ki je že celo poletje sem bolehala za vodeniko. Ob priliki sedmine so pogrebci darovali 150 Din za novo bogoslovje. Vsem darovalcem iskrena zahvala, domačim naše sožalje, blagopokojni pa podeli Bog večni mir.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Lepo slavnost je obhajala Drbetinška vas minuli praznik, namreč blagoslovitev nove kapele in zvona in prenos lepega kipa Marije Kraljice svetega rožnega venca iz cerkve v kapelo. Tukajšnja zakonca Alojz in Marjeta Šešerko sta s pomočjo dobrih vaščanov pozidala imenovano kapelico iz storjene obljube na kraju, kjer je nekad stal takozvani »pomorni križ: ali »kužno znamenje« v spomin od kuge pomorjenim in v skupnem grobu zakopanim. V gostoljubni hiši Šešerko zbrani so darovali 110 Din za dijaško semenišče. Požrtvovalnost domačinov za farno cerkev se je zopet pokazala v lepi luči. V kratkem času dveh mesecev so zbrali 5000 Din za novo monštranco, mojstrsko delo znanega strokovnjaka za cerkvene posode g. Tratnika iz Maribora. — V lepem številu prihaja Slovenski Gospodar med nas, pa sedaj v jesenskem času, ko gremo že zimi nasproti, naj se podvoji število naročnikov in čitateljev, saj zasluži ta list zavoljo lepe in podučne vsebine, da si ga naroči vsaka dobra hiša. Dober časopis v hiši je znak dobrega duha v družini.

Ormož. Kdo bi izračunal, koliko živine vsako leto pogine našim kmetovalcem v sled nevarne jesenske paše? Posestnik Lovrenc Žinko iz Pušincev je moral pred par dnevi naenkrat zaklati dve lepi plemenski kravi, ker sta se preobjedli na deteljni paši. Pazimo, saj nam že gre brez nesreč dovolj slabo na kmetijah! — Zločinska požigalčeva roka, ki je par mesecev počivala, se je v soboto zvečer spet zganila in zapalila gospodarsko poslopje posestnika Alojzija Kosič na Lešnici. Škoda je precejšnja. Ali se bo kedaj vjel ali ne dotični škodljivec, ki našim ljudem ne da spati?

Svetinje. Zapustil nas je naš priljubljeni organist Janko Rakuša in nastopil službo pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Želimo mu na novem mestu obilo sreče, da bi s svojim spretnim igranjem razveseljeval tudi tamošnje farane kot je nas tukaj. — Česta bo že skoro dograjena iz Ivanjkovcev v Svetinje. Delo hitro napreduje, za kar si je stekel največ zalug naš gospod župnik.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Zahvala. Povodom prebriske izgube našega nadvse priljubljenega sina, brata, dijaka tretjega razreda mariborske državne gimnazije Stanislava Bezjak, kateri je v cvetu najlepše mladosti 15 let nasilne smrti na tako kruti način izgubil svoje mladostno življenje, se zahvaljujemo za vse številne dokaze sožalja. Zlasti se najlepše zahvaljujemo č. g. prof. Rezmanu, voditelju pogreba, za njegov ganljiv govor ob grobu. Nadalje g. ravnatelju Tomišeku, vsem gg. profesorjem, vsem gimnazijcem, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem onim, ki so ga v obilnem številu priliš kropiti in ga spremljali na njegovi zadnji poti. Bog plačaj! Priporočamo ga v blag spomin. Žalujota rodbina Bezjak.

Slovenska Bistrica. V noči od petka na soboto je udarila strela v viničarijo Marije Jerovšek, svakinje ravnateljke dr. Jerovškega. Pogorelo je vse, kar je bilo iz lesa in je tudi zidovje precej poškodovano.

Opletnica. Dne 23. septembra smo pokopali vrlo mladenko, ki še ni doživela niti 13 let, Antonijo Lipuš. Zadelo jo je v nedeljo, dne

21. septembra, po prvi službi božji v cerkvi srčna kap. Prejela je še zakramente svetega poslednjega olja, potem pa je umrla. Bolehala je od rojstva na srčni hibi. Pogreb se je vršil ob največji udeležbi ljudstva. Družini, osobito užaloščeni materi, izražamo najpristronejše sožalje.

Mrénasela. Pregovor pravi: Kje strela udara enkrat, udari tudi drugič in tretjič, saj do tretjega rado gre. Te besede so se izpolnile na hiši štev. 13. v Mrénaseli v župniji Koprivnica. Pred petimi leti je nesreča na paši pobrala lepega konja, lansko leto najlepše živinče v hlevu, letos dne 18. septembra zvečer pa je gospodinja Franca Bračun, rojena Klavžar izdihnila svojo blago dušo. Neizmerno težko jo bode pogrešal mož s štirimi nedoraslimi otroci in njeni številni prijatelji. Najbolj pa žalujejo za njo reveži, ki jih je tolikokrat kot dobra mati nasitila in napojila. — Razumela je besede sv. evangelija: Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da, ko obnemorete, vas sprejmejo v svoja prebivališča! Bog ji bodi plačnik!

Laški okraj. Pred vojno smo imeli v našem okraju zelo visoko razvito živinorejo, posebno je slovela naša goveja živina. Na naše sejme so prišli iz Češke in Moravske po vola. Zelo veliko sta storila za povzdigo živinoreje bivši štajerski deželni odbor in okrajni zastop. Obe korporaciji sta prirejali razstave in so posebno vzorni bikorejci prejeli mali večje premije. Vojna z rekvizicijami pa je zelo občutno škodovala naši goveji živini. Prišel se je dogon iz Hrvaškega v večji meri. Na sejmih so se pojavile buše in bušakih in naša domača pašma se nikakor ni mogla dvigniti na prejšnje mesto. Še le pred par leti je začel bivši okrajni zastop podpirati živinorejo z razstavami in podporami živinorejcem. Prav posebno pa se je zapovedilo živinoreje mnogo storilo v letu 1928 in lansko leto s podporo od strani oblastne samouprave in okrajne blagajne. Za našega malega kmeta je posebno težko držati pri gospodarstvu bika. Vsa leta so bikorejci od zgoraj omenjenih korporacij prejeli primerno podporo. Letošnjo spomlad se je vršilo licencovanje bikov, a premij ni bilo nobenih. Kakor slišimo, namerava mnogo priznanih bikorejcev odprodati bike, katerih pa že sedaj primanjkuje, kar bo za našo govedorejo občuten udarec. Imamo občinske, okrajne in banovinske kmetijske odbore o katerih delovanju ni dosti znanega. Imamo kmetijsko družbo s podružnicami, o katerih delovanju tudi ni nič slišati. Ne prirejajo se ne občni zbori ne sestanki, kjer bi bilo mogoče, da bi mi kmetje izrazili svoje težnje. Obračamo se torej na kraljevsko bansko upravo s pozivom, naj bi se vse potrebno ukrenilo, da naša živinoreja zopet ne pride na stanje kakor je bilo med vojno in prva leta po vojni. Poskrbi naj se predvsem glede premij bikorejcem in vse drugo, kar je potrebno. Upanje imamo, da se bodo naše želje, ki so za kmetijski stan velikega pomena, na merodajnem mestu upoštevale.

Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. V nedeljo, dne 28. septembra po prvem svetem opravilu je priredila podružnica Sadjarskega društva predavanje o sadjarstvu in sicer o sajenju sadnega drevja in drevesnih škodljivcih. Predaval je g. Verdjan iz Sv. Jurja ob južni železnici. Predavanje je bilo razmeroma dobro obiskano in so navzoči sadjarji pazno sledili zanimivemu govoru.

Bojne žene dosežejo z uporabo naravnih »Franz Josefov« gretičke neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izvanredno dobrodelno na obbolele organe. Ustvaritelj klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefov« vode ugotovili z lastnimi preiskavami. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Nagrobni kamni so radi namestitve k amnoseškega obraza v veliki izbiri na prodaj v Mariboru, Kersnikova ulica št. 7 (nedaleč kolodvora). Jako znižane cene. Posebno opozarjam na moje piramide iz pristno črnega švedskega granita, kakor tudi nagrobne spomenike v vseh modernih oblikah iz kararskega marmora itd. Radi izpraznitve mojega skladišča prevzamem proti najnižjim cenam vsa kamnoseška dela. J. F. Peyer.

Kupim lepe bele suhe gobe zadnje rasti. Jos. Jagodič, Celje, specerija in železnina. Priporočam najboljše vrste kave, čaja, ruma, malinovca itd. 1136

Vinskih sodov malo rabljenih v najboljšem stanju vsako velikost imam za prodati, kakor tudi vinsko sesalko vršacki sistem poceni prodam. D. Plačnik, Laško. 1169

Posestvo prodaja Jakob Lah, Braušvajg 14, p. Rače. 1153

Posestvo v najem! V bližini Celja, tik železniške postaje se da pod ugodnimi pogoji z ali brez inventarjač Natančnejša pojasnila: M. Ternovec, Celje, poštno ležeče. 1162

Lepo zabelo dobite najceneje ter povprašajte o najnižji ceni v trgovinah F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 1177

Učenec se takoj sprejme v starosti 17 do 19 let pri Antonu Marčič, usnjarna, Slovenska Bistrica. Učna doba tri leta, za hrano in obleko se bode skrbelo. 1167

Iščem službo hlapca na kmetih; sem popolnoma več vseh kmetijskih opravil. Naslov v upravi lista. 1204

To sukno more biti

samo od trdke Stermecki, ker se ne da trgati!

Naročite takoj nove vzorce!
Cene nizke! Zaloga ogromna!
Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Cenik in vzorci zastonj! 10004/3

ZARAZVEDRILO

Neki mladenič se je potegoval za neko službo. Zato pa je bilo treba natančne zdravniške preiskave. Tudi glede eventuelnega podedovanja kake bolezni staršev je moral zdravnik natančno poročati. Mladenič je bil popolnoma zdrav, in zdravnik ga vpraša: »Ali še starši živijo?« — »Ne, oče so že umrli.« — »Na čem pa?« Sedaj je bil fant v zadregi, in vedel je, kaj je bil vzrok očetovi smrti. Čez nekaj časa je rekel: »Prav gotovo se ne spominjam, pa mislim, da ni bilo nič resnega.«

Lep poklon. Zdravnik: »Vi se bavi- te preveč sami s seboj, gospod dvorni svetnik. Ali nimate nič pametnejšega, s čimer bi se ukvarjali?«

»Ja, za zlodja, kaj pa se je zgodilo, vse ulice razdrapane, zaprte in zagrajenel!« — »Kaj, ali ne veste, da imamo prometno razstavo?«

Major: »Kako bolezen ima novinec?« — Zdravnik: »Tifus!« — Major: »Hm. Tifus! Strašna bolezen. Tudi jaz sem ga imel. Bolnik ali umrje ali pa postane po njem neumen.«

Kaj hoče še več. Služkinja pri židu je odpovedala službo. »Dekle,« ji je govorila židinja, »kako si ti neumna! Ali ne veš, kako dobro ti je pri nas? Vsaki teden zakoljemo po deset pitanih gosi, da jih pošljemo na Dunaj in vsaki dan pečemo beli kruh, ki ga nosiš v tovarno na prodaj. Kaj neki hočeš še več?«

Svarilo. V nekem letovišču je bilo pred leti napisano na vhodu v zdravnikov vrt sledeče: »Doktor M. E., specialista za kožne bolezni.« Spodaj pa je bil napis v še večjih črkah: »Pozor pred psom!«

Polir je prišel v hišo nasproti oni, katero je on zidal s svojimi delavci: »Oprostite, gospodična, ali morda vi požete?« — »Da, gospod, kaj pa je?« — »Ah, prosil bi vas samo, kadar po- jete oni visoki glas, da ga ne držite tako dolgo. Moji ljudje tam na stavbišču so že dvakrat delo pustili, ker so mislili, da že poldne tuli.«

Izdajalec. Učitelj: »Kdo mi ve pove- dati primer samozatajevanja?« Tom: »Jaz. Če se oče skrije, kadar pride ek- sekutor!«

Težka pomoč. Sodnik: »Pri vas je to že enajsti slučaj, da ste ukradli damsko torbico.« — Obtoženec: »Če pa v njih nikdar nič ni bilo, gospod sodnik.«

Ona: »Le pogledj Finetljo, kako mir- no leži poleg glasovirja, kadar igram in vendar pravijo, da psi ne prenesejo glasbe.« — On: »Mogoče pa smatra Finetelj tvoje igranje na glasovir za kaj drugega.«

Gospa: »Rada bi vas vzela v službo, toda izpričevala imate vendar presla- ba.« — Služkinja: »Kaj morem jaz zato, mar sem jih jaz pisala?«

Teta (nečaku): »Pavelček, tu imaš dve ploščici čokolade — ena je zate, ena pa za sestrico.« Pavelček: »Kako bom pa ločil, katera je moja in katero naj dam sestri? Aha že vem, od se- strine odgriznem kosček, bom pa že vedel, katera je njena.«

Profesor: »Je bilo pred sto leti mrz- leje ali topleje?« — Učenec: »Se ne spominjam.«

Sodnik: »Ali veste, kaj se bo zgo- dilo z vami, ako poveste neresnico?« — »Vem, zaprli me boste.« — »Tako je. In ako poveste resnice?« — Ob- toženec: »Me boste tudi zaprli!«

Izgovor. »Zakaj si bil danes zaprt?« — »Ker se je Jakec pred šolo tepel!« — »Radi tega vendar nisi bil kazno- van!« — »Da, oče, a on se je tepel z menoj!«

»Jaz sem z malim čisto zadovoljen,« je rekel tat, pričakujoč obsodbo.

Prodajalka časopisov sedi pred po- što in vpije: »Slovenec . . ., Jutro . . ., Slovenski Narod.« Mimo pride advo- kat. Prodajalka: »Dobro jutro, gospod doktor! Ali danes ne vzamete Jutra?«

— Odvetnik: »Kaj hočete. Denarnico sem pozabil.« — Prodajalka: »Nič ne ne. Boste plačali jutri.« — Odvetnik: »Pa če bi danes umrl?« — Prodajal- ka: »Upam, da ne. Sicer pa bi ne bila velika škoda!«

Služkinja, ki odhaja: »Gospa, zakaj ste mi zapisali v knjižico da sem ma- lo snažna?« — Gospodinja: »Zakaj? Poglejte vendar, koliko prahu je po opravi v spalnici in v sprejemnici!« — Služkinja: »Če je pa že bil, ko sem prišla k vam.«

Prijateljski nasvet. »Vedno mečeš denar za zobozdravnika. Bi se raje udeležil kakega volilnega shoda, pa ti bodo gotovo izbili kak zob brez- plačno.«

A: »Zaigraj mi nekaj na klavir.« — **B:** »Ne smem, saj veš, da imamo žalost.« — **A:** »Saj lahko na črne tip- ke igraš.«

»Zakaj imenujete Majerja vedno vojnega tovariša? Saj vendar nista oba šla skupno na bojno polje.« — »Tisto ne, a isti dan šva se oba po- ročila.«

Polica: »Vaša svetilka ne gori! Ta- koj jo užgite.« — Voznik, pijan, jez- no: »Kaj pa rabim luč, saj vendar na vozu dremam.«

Lojzka: »Danes sem bila pohvalje- na v šoli, ker smo morali pisati ime- na deklet, in sem jih največ videla.« — **Mati:** »Kako pa si se mogla spom- niti toliko imen?« — **Lojzka:** »Našte- la sem samo imena onih služkinj, ki so bile lani pri nas v službi.«

Ko je neki vaški deček prvič videl kolesarja, je tekkel ves preplašen v hi- šo ter kričal: »Mama, mama, brusac je zblaznel.«

Samo nos bedi. **Mati:** »Pavel, idi, pa pogledj v zadnji sobi, če dedek spi.« — **Pavlek** čez nekaj časa: »Mama, če- li dedek spi, samo nos ne.« — **Dedek** je namreč v spanju vedno močno smrčal.

Sosed: »Kako to, da je tvoja žena ta- ko suha?« — **Kmet:** »Trap, ali ne veš, da je iz Adamovega rebra?«

Svarilo. Žena: »Ali ne čuješ gospo- da župnika vedno pridigovati: Pijan- ci pridejo v pekel! In ti se ne pobolj- šaj!« — **Mož:** »Pa ti kaj čuješ, ko vča- sih vmes povedo: Kam mož, tja žena!«

Zdravnikov račun. Zdravnik je po- slal račun za bolno ženo čifuta Ma- jerja. Računal je za deset obiskov 1000 Din in za zdravlila 500 Din. Čifut Majer mu je poslal le 500 Din in pri- pisal: »Kar se pa tiče obiskov, bode moja žena tako prosta in bo vas 10 krat obiskala in tako vse obiske vr- nila!«

Pri ženitovanjskem posredovalcu. Ta partija mi ugaja, le to me moti, da ima gospodična leseno nogo.« — »Ah, kaj zato,« prigovarja posredova- lec, »le pomislite nekoliko. Recimo, da vzamete revno, ki ima obe nogi zdra- vi. Nekega dne jo povozi avto, prepe- ljejo jo v bolnico, nogo odrežejo, in končno ji morate še leseno nogo ku- piti, poleg tega, da ste imeli že veli- ke stroške. Tu pa imate že vse go- tovo.«

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

193

Pljučna bolezen je ozdravljiva!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar v grlu, izbruhanje krvi, hripavost, naduha, bodenje itd. — se ozdravi. NA TISOČE ŽE OZDRAVLJENIH! Pred uporabo Po uporabi

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, katera je že mnoge rešila. Uporablja se lahko pri vsakem načinu življenja in pomaga bolezen hitreje premagati. Telesna teža se poveča in pljuča polagoma zapnenijo. Resni možje zdravstvenega znanja potrjujejo izvrstnost moje metode ter jo radi uporabljajo. Čim prej začnete s tem prehranjevanjem, tem bolje je. — Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere izveste mnogo koristnega. Kdor ima bolečine in se hoče teh hitro in brez nevarnosti rešiti, naj piše še danes. Ponovno povdarjam, da dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveze za Vas moja navodila in Vaš zdravnik se bo gotovo s tem od prvovrstnih profesorjev priznanim novim načinom Vašega prehranjevanja strinjal. V Vašem interesu je, da takoj pišete, da Vam potem takoj postreže moje tamkajšnje zastopstvo. Črpajte pouk in ojačenje življenske volje za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Ona nudi okrepčilo in življensko tolažbo ter se obrača na vse bolnice, ki se zanimajo za današnje stanje 1200 zdravljenja pljučnih bolezni. — Moj naslov:

GEORG FULGNER, BERLIN-NEUKÖLLN, Ringbahnstrasse 24, Abt. 624.

Moj današnji oglas

ni trgovska reklama, temveč opozoriti vsakega kupca na redko priliko 1104

ugodnega nakupa.

Radi primorane prezidave svojih poslovnih prostorov sem prisiljen, da zmanjšam svojo preveliko zalogo v zimskem blagu.

Da je to resnica, se lahko vsakdo prepriča v moji trgovini

ANTON MACUN

v Mariboru, Gosposka ulica št. 10

Pazite na vhod, ki ima ob straneh ogledala!

Posteljina

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje, madroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za madroce in celotne garniture za postelje itd. — najboljše in najcenejše pri 1192

Karolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20

Cenike dobite brezplačno.

Šolske torbice

in nahrbtnike kakor tudi kovčki za potovanje v vuliki izberite in nizki ceni pri Ivanu Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 790

Ne pregledajte tega znaka, kajti po tem spoznate pravo terpentinovo miho.

1085

Ideal vsake gospodinje!

Kozolec, stoječ, na dva štanta, izborno ohranjen, z opeko krit, se takoj proda. Naslov: H. Herrmann, Laško. 1188

Majer z najmanj štiri-mi delavskimi močmi, koji so večji živinoreje in poljedelstva, marljivi in pošteni, se sprejme v stalno službo: Uprava veleposestva Jos. Orniga, št. Janž na Dravskem polju. 1191

Čevljarski pomočnik se sprejme z dežele. Konrad Polič, Partinje, Sv. Jurij v Slov. goricah. 1193

Proda se malo posestvo, 9 oralov zemlje; več pove Kramberger Friderik, gostilničar — Lajtersberg. 1202

Vdovec, čez 60 let star, bogat posestnik brez otrok išče gospodinjo do 35 let. Ponudbe na upravo tega lista pod »Blizu Maribora«. 1189

Sprejme se služkinja takoj na deželo. Jenkova ulica 4, Maribor. 1203

ALI VAM je že znana trgovina z železnino **FRANJO VRABL, PTUJ**

med srezkim poglavarstvom in gostilno g. Zupančiča in njene izvanredne cene, vseh v to stroko spadajočih predmetov, kakor: železne kotle, alfe, železne, pocinkane in ploščevinaste posode, peči, štedilnike, dimne cevi, palice in obročno železo, žičnike, vsakovrstno orodje itd. 1179 Obiščite in prepričali se boste!

Sprejme se vesten organist in cerkvaik pri Sv. Tomažu nad Ormožem. Prednost ima oženjen in z dobrimi spričevali. 1199

Sodi, razne velikosti se prodajo. Več pove trgovina, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1194

Nemščino govoriti in pisati se vsakdo hitro nauči po moji metodi. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 1201

Iščem dekle, ki je vajena vsega gospodinjkega dela, zna dobro kuhati in dobro kruh peči. Nastop takoj, plača po dogovoru. Naslov v upravi lista pod »Zanesljiva«. 1189

Proda se posestvo z novo zidano hišo, tričetr orala sadnega vrta, dve veliki njivi, sredi Savinjske doline. Pripravno za vsakega rokodelca. Cena 68.000 Din. Poizve se pri Pavlu Košenina. Gomilsko. 1199

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obreduje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

„SPLIT“ A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

**ZA DOKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE**

Generalno zastopstvo „ALPEKO“ TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23. 116

Kdor hoče biti najlepše
fotografiran

naj se posluži fotografskega ateljeja „ELI“ v Mariboru, Aleksandrova česta št. 1, II. nadstropje (nasproti frančiškanski cerkvi). 1111

Za naročnike z dežele znižane cene!

Trgovci, pozor!

Enonadstropna hiša se proda ali odda v najem. Hiša stoji pri državni cesti, na zelo prometnem kraju in obstoji iz 6 sob za trgovino in stanovanje, 2 kuhinj, 2 kleti in 1 posebne shrambe. Pri hiši je tudi zelo lep in veliki vrt za zelenjavo. Naslov v upravi lista. 1190

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe: hlačevino, platno, tiskovine, parhand, krojaške potrebščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah? Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške hlače cajgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovrtnik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče (Trencoat), črne zimske suknje.

Lastna izdelovalnica usnatih sukenj ltd.
Nakup neprisljen! 1175 Solidna postrežba!

250 Din na dan
zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 1171

Za prodati
raznovrstna posestva. Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru. 1154

Pomočnika
sprejemem takoj. Oskrbba v hiši. Tudi stroj imam na prodaj. Franc Caf, čevljar, Sv. Rupert v Slov. goricah. 1151

Stajerska sadjarska zadruga
v Mariboru, Miklošičeva ulica št. 2

nakupuje vsako množino vse vrste 1195

namiznih kot prešnih jabolk
plačuje najvišje dnevne cene in prevzame blago vsak dan v Miklošičevi ulici 2.

Oglašujte v „Slov. Gospodariju“!

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupillarno varnem zavodu ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA
v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice
še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno. 4

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. d. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Pohištvo — Preproge

posteljnine, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvena tkani-
na itd. najboljše
in najceneje pri

Karlu Preis

Brezplačni ceniki! MARIBOR, Gosposka ulica 20

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari

Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Proda se trgatjev grozdja

trsa v velikih vinogradih pri Framu. Pojasnila daje odvetnik dr. Kimovec Ivan, Maribor, Sodna ulica 14. 1160

Zaloga:

Stekla
Porcelana
Svetiljk
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.

FR. STRUPI CELJE

Prevzema vsa stavbna in druga steklarska dela. Najnižje cene in solidna postrežba. 23

Manufakturna trgovina Franc Urech / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene! 975

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,
izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno orodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebrevanje.
Celje, Prešernova ulica 21. 1174

Dobro in poceni blago

se kupi v Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju 1048 v Mariboru, Veirinska ulica števil. 15

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—.
Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek
plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

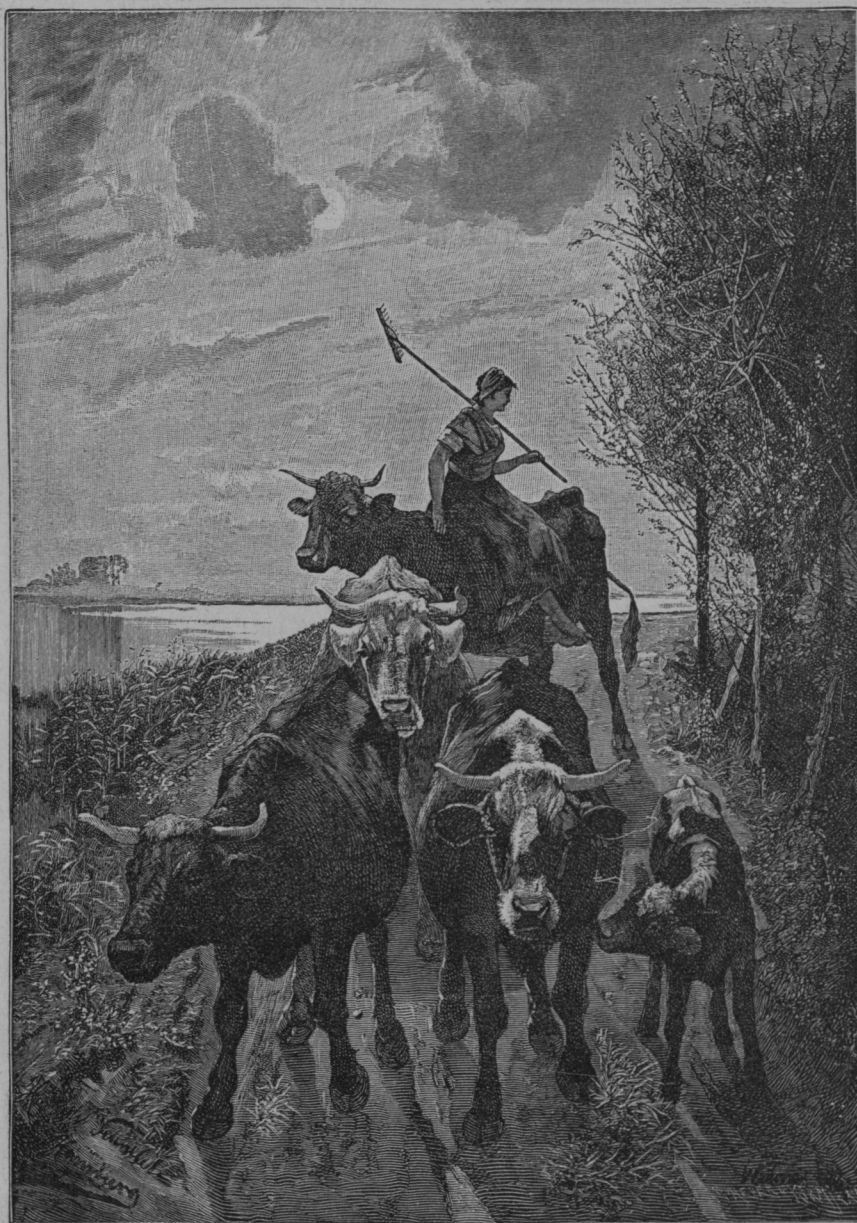
NAŠE SLIKE

PRILOGA SLOVENSKEMU GOSPODARJU

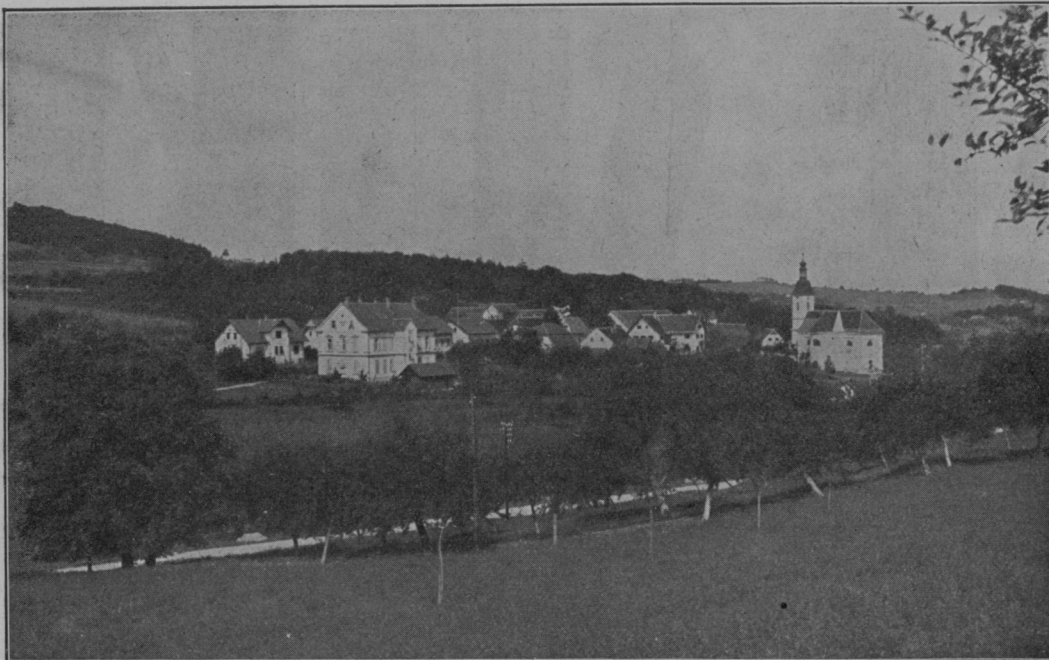
LETNIK I

OKTOBER 1930

ŠTEV. 10

Povratek s polja.

Št Ilj v. Slov. gor., lepa in znamenita župnija ob naši severni državni meji. Tu se je bil do prevrata srdit narodnostni boj med Slovenci in Nemci, ki so hoteli ravno preko Št. Ilja prodreti na jug med Slovence in jih narodno uničiti. Tej nemški nameri se je zoperstavil posebno sedanji župnik preč. gosp. Evald Vračko, ki je nastopil svoje mesto v Št. Ilju 1. maja l. 1909. Boril se je žilavo in vztrajno, probudil šentilske Slovence narodnostno in gospodarsko in si je zaslužil po pravici naziv »šentiljskega leva«, kakor ga sedaj imenujejo. — Šentilska župnija šteje okoli 3000 duš in obsega šest občin. Prvotno je bila v Št. Ilju podružnica župnije Jarenina. Že l. 1532 so Turki na svojem povratku od obleganja Dunaja in preden so napadli Maribor, oskrunili in razdejali staro šentiljsko cerkev, l. 1535 jo je pa škof Filip Renner zopet obnovil. V 17. stoletju je šentilska podružnica postala kaplanija,

l. 1784 pa samostojna župnija. L. 1806 so staro cerkev porušili in na istem mestu postavili do l. 1810 sedanjo novo cerkev. Stolp k cerkvi so postavili šele l. 1839. Ko so l. 1844 začeli graditi mimo Št. Ilja železnico Gradec—Celje, je bila cerkev v veliki nevarnosti.

Morali so jo zavarovati z močnim bastijskim zidovjem. Železnico so namreč speljali tik mimo pod cerkvijo.

Evharistični kongres v Zagrebu. Od 14. do 17. avgusta je bil v Zagrebu veličastni evharistični kongres, ki se ga je udeležilo četr milijona ljudi. Kot papežev poseben odposlanec se je udeležil kongresa nadškof Pelegrinetti. Tudi mnogo Slovencev mu je prisostvovalo. — Glavna proslava je bila v nedeljo, 17. avgusta. Ob 9. uri je bila na prostranem Jelačičevem trgu slovesna sv. maša, ki jo je daroval nuncij Pelegrinetti, med sv. mašo je pa imel nadškof zagrebški dr. Anton Bauer pridigo: »Evharistija — moč vere«. Zaključek evharističnega kongresa je bila v nedeljo popoldne procesija po zagrebških ulicah, ki je trajala več ur in v kateri je bilo mnogo škofov in nad 100.000 ljudi. Posebno pestrost in slikovitost so dale procesiji brezštevne hrvatske narodne noše. Tu se je videlo, kako Hrvati cenijo svoje narodne noše in s tem varujejo svoje stare narodne navade. Najlepše so bile moške narodne noše iz Posavja in iz Bosne.

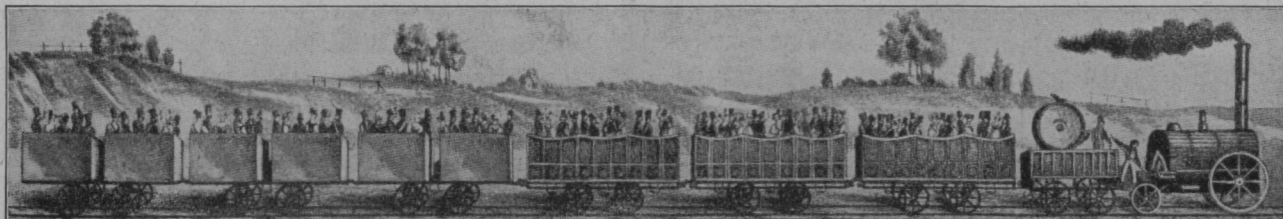
Paulič Anton, slikar in podobar v Bučah pri Podčetrtku, je star 82 let. Znan je tudi izven mej Slovenije po mnogih cerkvenih podobah in kipih. Učil se je Paulič pri znamenem italijanskem cerkvenem slikarju Fantoniju pet zim, poleti je pa pasel doma krave. Že s Fantonijem je mnogo potoval po svetu, pozneje je tudi sam šel in delal po raznih krajih. Bil je priden in varčen. Ustvaril si je lep dom, kjer sedaj živi, rezlja svete podobe in se igra z vnuki.

Zborovanje kongresnikov v velikanski dvorani Zagrebškega zbora.
V ospredju je jugoslovanski in inozemski episkopat.

Hrvati v slikovitih narodnih nošah v procesiji.

Stoletnica železnice. Prva železnica je bila dograjena 15. septembra l. 1830. od mesta Liverpool do Manchestra na Angleškem. Istega dne je peljal po tej prvi železniški progi vlak, kakor ga predstavlja gornja slika. — Prve železniške vožnje se je udeležila vsa takratna odlična angleška družba z ministri in množičnimi državnimi poslanci. Angleškega kralja najprej niso pustili, da bi se vozil, ker so se bali, da bi se vlaku zgodila kaka nesreča. Že takrat, pri prvi vožnji, se je zgodila železniška nesreča. Je namreč nekemu gledalcu, ki ni opazil pravočasno, da je vlak začel voziti, odrezalo nogo. — Ob tej priliki nas zanima, kdaj so pri nas bile

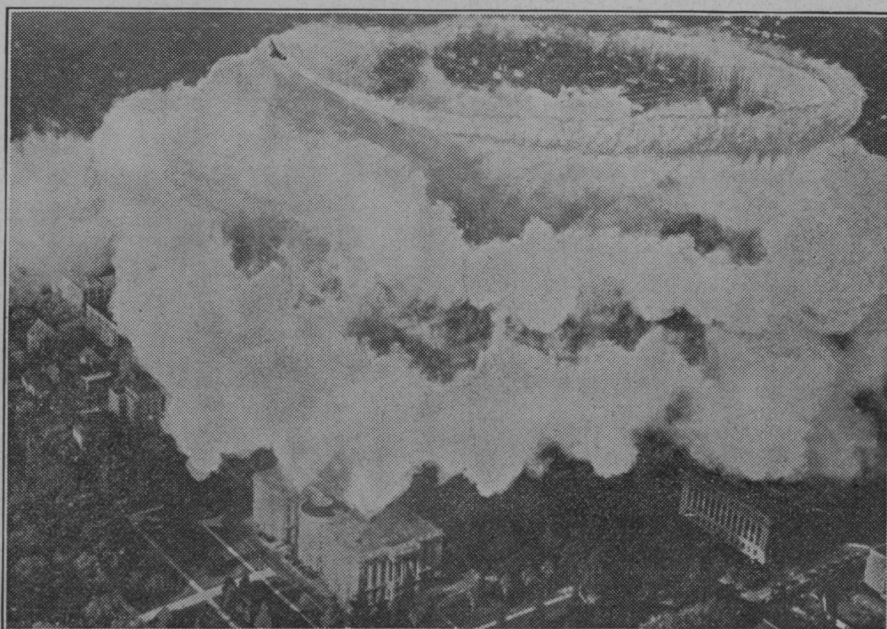
otvorjene železnice in kdaj so po njih prvokrat vozili vlaki. Količkor smo mogli dobiti in zbrati podatkov, so bile otvorjene naše železnice: Iz Gradca v Celje mimo Maribora in Poljčan je prvokrat vozil vlak leta 1846.; to progo so podaljšali od Celja preko Židanega mosta do Ljubljane tri leta pozneje in leta 1849. so se naši očetje že lahko peljali z vlakom iz Maribora v Ljubljano. — Iz Maribora mimo Ruš in dalje po Dravski dolini so se peljali prvokrat z vlakom leta 1863., in sicer gori do Celovca in na Tirolsko. Pred 70 leti, to je leta 1860, je bila otvorjena železniška proga od Pragerskega mimo Ptuja in Ormoža do Središča, dve leti pozneje pa je lokomotiva prvokrat zvižgala od Židanega mosta do Brežic. — Železniška proga iz Špilja v Nemško Radgono je bila predana prometu leta 1885., iz Radgone v Ljutomer pa l. 1890. — Iz Celja v Velenje je vozil vlak po Savinjski dolini prvokrat l. 1891., iz Dravograda pa šele l. 1900. — Konjičani so se s svojim vlakom peljali v Poljčane že l. 1892. Rogatčani so se mogli peljati v Grobelno z vlakom šele 21. dec. 1903. — Slovejbistričani so se v svojem vlaku prvokrat peljali decembra 1908. — Iz Ormoža v Ljutomer smo se že mi vozili leta 1925.

Trgatev ob Renu. Na zapadnem Nemškem, posebno ob reki Renu in Moseli imajo krasne vinograde in je vinogradništvo na zelo visoki stopnji. Grozdje meljejo kar v vinogradih.

Karl II., kralj romunski se je letos nenadoma vrnil iz inozemstva in prevzel vodstvo romunske države. Kralj Karl II. je brat naše kraljice Marije.

Obramba v moderni vojni. Kljub vsem mirovnim in razorožitvenim konferencam postajajo vojna sredstva vedno bolj strašna. Tudi obramba je vedno bolj moderna. Mesta in kraje bodo z umetno meglo skrili pred napadi sovražnih letal.

Skrivalnica. Kje je bratec male sestrice?

Prinašali bomo take skrivalnice od sedaj naprej redno. — Rešitve skrivalnic bomo priobčevali v isti številki Slovenskega gospodarja, kateremu bodo priložene Naše slike. — Išcite!

**Čitajte
Karl Maya**

**Križem po Jutrovcem
Po divjem kurdistanu
iz Bagdada v Stambul**

se imenujejo Karl Mayevi spisi, ki
ih izdaja
tiskarna sv. Cirila v Mariboru

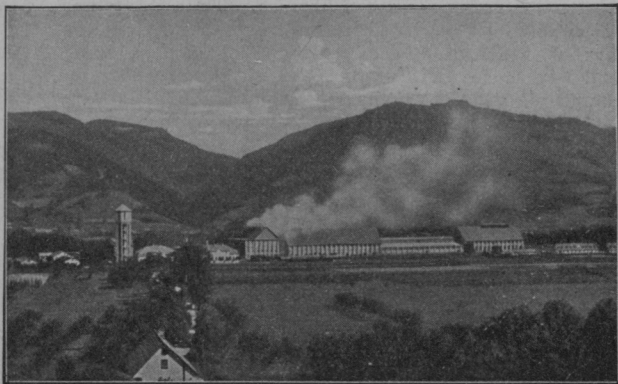
KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim, učinkovitim in rentabilnim dušičnim gnojilom domačega proizvoda.

Z apnenim dušikom

**ne dajemo zemlji samo
dušika, marveč tudi apno.**

Tudi žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah, o rentabilnosti, dobaviteljih, uspehih in cenah apnenega dušika daje proizvajalec:

Tvornica za dušik d. d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica „**Nitrofoskal Ruše**“, napravljena na poseben patentiran način iz gnojil: apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat. Nitrofoskal nadomestuje s 100% vrednostjo vsa druga umetna gnojila in je z njim zelo malo dela.

Denar Vam hrani najbolj varno

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

Gosposka ulica

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge obrestuje po
najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog
55 milijonov dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obre-
sti nobenega rentnega davka.

